Բ. ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 521 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 7 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1900 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1900 (Ն. Տ.)

10 ՓԱՐԱ.

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՒՂԼԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Պապը Ալի Ճատտէսի, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ.

ارمنیجه یومی سورهاندك غزته سی
صاحب امتیاز د. چیوغورلك
اداره خانه سی
باب عالی جاده سی نومرو ۲۰

Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20. Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ՅԵՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻՐ Խմբագրութեան ուղղուած ոեւ է գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ կ՚սկսին ամէն ամսոյ 10ին, 20ին եւ 30ին

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը Կանխիկ ղրշ. 75
6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը Մեր վրայ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը Մեր վրայ
12 ամիսը կանխիկ Ֆր. 22
6 » » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

[illegible]
ԵՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
Առաւօտեանը
ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ
ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆԻՆ ԵՒ ԱՆՊԱՇՏՕՆԻՆ ՄԻՋԵՒ

Ա.

Ֆրանսայի ժողովրդեան մեծագոյն մասին Անգլիոյ դէմ ունեցած ատելութիւնը որ Ֆաշօտայի եւ Թրանսվալի մէջ շեշտուեցաւ, որ աւելի Ֆրանսայի վնասակար եղաւ քան Անգլիոյ, եւ որ փոխանակ մեղմանալու աւելի եւս սաստկացած է, թէ՛ քաղաքական եւ թէ տնտեսական տեսակէտով մարդկային ազգին համար երեւակայելի է՛ն մեծ աղէտը եղաւ։

Եթէ այդ ժողովրդական ցաւալի ատելութիւնը չըլլար, ի՛նչ պէտք կար Երրեակ եւ Երկեակ Զինակցութիւններուն, ասոնց հետեւանքը եղող զինեալ խաղաղութեան որ տնտեսական կեանքի արիւնը կը քամէ, Թրանսվալի պատերազմին որ փոխանակ բարեկարգելու հիմնովին կործանեց երկու հանրապետական կառավարութիւններ, եւ վերջապէս Չինական կնճիռին, որ ժամանակին պարբերաբար եւ միայն Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ ձեռքով խաղաղութեամբ լուծուելու սահմանեալ խնդիր մըն էր, եւ որ եւրոպական եւ համաշխարհային քաոս մը դարձած է հիմա։

Ֆրանսական գրականութիւնը որ աշխարհի լոյս սփռեց, իր լուրջ, իմաստալից, քաղաքակրթիչ, ուսումնական եւ հրապուրիչ բնութեամբը հետզհետէ տեղի տալով թեթեւ, վաւաշալից, մոլեռանդ, անխորհուրդ եւ մոլորեցուցիչ գրիչներու բազմախնդրութեանը, իր հիանալի բնութիւնը ջլատուած է։

Ֆրանսայի ժողովրդեան ստուար մեծամասնութիւնը գիւղացին է, ինչպէս ամէն երկիրներու մէջ. եւ այս ստուար մեծամասնութիւնը, վերջին աստիճան բարի, հեզահամբոյր, եւ մարդասէր է։ Բայց գլխաւոր պակասութիւն մը ունի, շատ դիւրահաւան եւ դիւրագրգիռ է, ինչպէս Լատինական ցեղը ընդհանրապէս, մինչդեռ Անկլօ-Սաքսօն, Գերմանացի, եւ մինչեւ իսկ Սլաւ գիւղացին թէեւ անկէ նուազ ուսեալ կրնայ ըլլալ, բայց կա՛մ աւանդ խորհրդածելու կրաւորական կերպով կը հնազանդի, եւ կամ խորհրդածելու ժամանակ ունեցած ատեն, ի՛նչ-որ մըն ալ կրնայ ունենալ իր բերնին մէջ, եթէ [illegible] ատելութեան սկզբնական ախտը չունի անիկա։

Ներկայէն սկսելով ճիշդ երեք Ֆրանսական սերունդներ ամբողջ ցամաքային Եւրոպայի իրենց առջեւ խոնարհիլը տեսան։ Իրենց անպարտելի վիճակէն չյաղթուողը միայն Անգլիացին էր։ Բայց անիկայ ոչ միայն չէր յաղթուած այլ իրենց ալ յաղթած էր։

Ֆրանսացի գիւղացիին համար ասիկայ բաւական էր որ խորոտ Ալպիոնի դէմ ոխ մը պահէր սրտին մէջ. ասիկա խիստ յարմար զէնք մը կ՚ըլլար գործածել ուզողներուն ձեռքը։

Սակայն Ֆրանսացիներուն աւելի զարգացեալ եւ լրջամիտ մասը կատարելապէս տեղեակ էր որ, եթէ բուն իսկ Ֆրանսայի կողմէ թշնամութեան չձեռնարկուէր Անգլիոյ դէմ, Անգլիացիները պարզապէս միայն պատերազմելու եւ յաղթելու համար Ֆրանսացիներուն դէմ չպիտի ելլէին։ Եւ Ֆրանսացիները եթէ Անգլիան իրենց դէմ գրգռել չէին ուզեր, ինչո՞ւ Սպանիա, Բորթուկալ, Պելժիա եւ Հօլանտա կը մտնէին. բան մը որուն իրենք ալ երբեք թոյլատուութիւն չէին կրնար ընել եթէ Անգլիոյ տեղ ըլլային, որուն համար կենաց եւ մահու խնդիր մը կ՚ըլլար այն։

1805ին Նափոլէոն Ա. իր փառաց գագաթնակէտը հասած էր՝ Իտալական հանրապետութիւնները կործանելով երկիրը թագաւորութեան վերածած էր։ Երբ Լոմպարտիայի հին թագը Միլանի մայր եկեղեցւոյն մէջ իր գլուխը դրած ատեն, «Աստուած տուաւ ասիկայ ինծի» կ՚ըսէր, եւ իր քեռայրը փոխարքայ կ՚անուանէր Իտալիոյ Նորահաստատ թագաւորութեան, ահա այն ատեն էր որ «կարգը Անգլիոյ եկաւ» կ՚ըսէր։

Թէեւ առաջին անգամը չէր որ Անգլիոյ վրայ Ֆրանսական արշաւանքի մը աղմուկը կը բարձրանար. բայց այդ անգամուանը ուրիշներուն չնմանելով, Նափոլէոն Ա.ի ամենայաղթ կանոնաւոր բանակէն զատ, նաեւ կէս միլիոնի չափ կամաւորներ Անգլիացիները ջախջախելու պատրաստուած էին։ Ասոնցմէ զատ, Պելժիոյ, Հօլանտայի, Իտալիոյ եւ Սպանիոյ նաւատորմիղներն ալ Ֆրանսայի տրամադրութեան տակ կը գտնուէին։

Նափոլէոն Ա. Անգլիացիները խաբելու համար, մեծ տորմիղ մը ղրկեց Ամերիկայի ջուրերը, որուն ետեւէն ճամբայ կ՚ելլէր Անգլիոյ հռչակաւոր ծովակալը, Նելսըն, որ վեց ամիս շարունակ կեղծ տեղեկութիւններէ առաջնորդուելով անդին ասդին զուր տեղը Ֆրանսական տորմիղը փնտռելէ ետքը, վերջապէս կը գտնէր զայն դարձեալ եւրոպական ջուրերը ըՍպանիոյ ճիշդ քովը, Թրաֆալկար, իր քսանեւեօթը մարտանաւերով։

Ծովակալ Վիլնէօվի հրամանին տակ գտնուող Ֆրանսական նաւատորմը, որ Սպանիականով միատեղ երեսուն երեք մարտանաւերէ կը բաղկանար, երեք ժամու մէջ խորտակուելով Նափոլէոն Ա.ի Անգլիական արշաւանքի երազն ալ ի սպառ կ՚անհետանար։

Այս եւ ասկէ առջի Ապուքիրի եւ ետքի Վաթէրլոյի պարտութիւնները չեն որ ատելութեան զէնք եղած են Ֆրանսայի ժողովրդեան ձեռքը։ Բուն յանցաւորը Անգլիոյ ալ փոխադարձաբար ամենայաղթ Ֆրանսայի կողմէ գոնէ անգամ մը յաղթուած չըլլալն է։

Ֆրանսա բնականէն Անգլիացիէն շատ աւելի Գերմանացին եւ ուրիշները ատելու պատճառներ ունի. բայց զանոնք մէկ քանի անգամներ իր առջեւ խոնարհեցուցած ըլլալուն համար, ի հարկին աւելի դիւրութեամբ կրնայ ներել անոնց, քան անպարտելի մնացած Անգլիոյ։

Թէեւ 1870-71ի պատերազմին 300000 Ֆրանսական զօրք, 200 միլիոն անգլ. ոսկի, եւ երկու գաւառներ Գերմանացիներուն ձեռքը կ՚անցնէին, բայց Ֆրանսացիները կրնային մխիթարել ինքզինքնին միայն 1806ին Աուերստատը եւ Եէնան յիշելով, որով միեւնոյն Բրուսիացիք իրենց կը յանձնէին 350 գրօշ, 4000 թնդանօթ, եւ 80000 գերի, եւ պարտեալ, եւ Պերլինը՝ յաղթական Ֆրանսացիներուն ձեռքը թողելու ստիպուող Ֆրետերիք Վիլհելմի գըրօշին տակ միայն 120000 զօրք կը մնար, բացի Պերլինի 6½ միլիոն Անգլ. ոսկի տուգանք վճարելէն։

Բայց Անգլիացիներու համար, Ֆրանսացիները ո եւ է մխիթարութեան միջոց մը չունէին, եւ ասոր համար էր միայն որ Ֆրանսացիին աւելի դժուար կ՚ըլլար Անգլիացիին ներել։

Բայց ի Ֆրանսայի լուրջ եւ ամէն յարգանքի արժանի լրագիրներէն, որոնք գմայլանք միայն կը ներշնչեն, անհամար բազմախնդիր գըրիչներ կը վխտան բաւական ժամանակէ ի վեր Ֆրանսական գրականութեան մէջ, որոնք լուրջ մամուլէն աւելի տարածուած են, արդէն արտաքին ընդհանուր քաղաքական ուղղութեան վրայ շատ տկար գաղափար ունեցող գաւառացի Ֆրանսացիներունմէջ,— որոնք որչափ որ բարի եւ մարդասէր, նոյնչափ ալ դիւրահաւան եւ դիւրագրգիռ ըլլալնուն համար, շատ յարմար գործիք մը եղած են Բարիզի, Մարսիլիոյ, Լիօնի, Ամիէնի, Օրլէանի պէս մեծ կեդրոններու սանձարձակ գրիչներուն ձեռքը, եւ ինչպէս ջանացինք բացատրել, ի՛նչ բան աւելի հաճելի կ՚ըլլայ իրենց յաճախորդներուն, քան թէ ստեղծել կամ անմարսելի կերպով չափազանցել այն ամէն բաները, որ Անգլիական են, եւ թէ ի՛նչ աստիճանի տկարութեան կը մատնուին միացեալ լուրջ թերթերու ջանքերը որոնք նպատակ ունին իրենց ընթերցողներուն նախապաշարումը ցրել, իրողութիւնները ներկայացնել ինչպէս որ են, առանց խոստովանելու հասկցնել թէ Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ միջեւ տիրող պառակտութիւնը ո՛րչափ վնասակար է մասնաւորապէս Ֆրանսայի եւ ընդհանրապէս բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին համար, եւ թէ բոլոր աշխարհ անոր համար կը տուժէ այսօր, որովհետեւ Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ միջեւ անկեղծ համաձայնութիւն մը չկայ, եւ թերեւս երկար ժամանակ ալ չպիտի ըլլայ, քանի որ տակաւին աւելի յարգ կը գտնեն Ֆրանսայի մէջ ամէն առթիւ ժողովուրդը գրգռելու մէջ ապրուստ եւ հարստութիւն փնտռող բազմախնդիր գրիչներ, քան անոնք որոնք երկրին եւ ընդհանուր մարդկութեան ճշմարիտ շահերուն վրայ կը մտածեն.

Անգլիոյ մէջ ալ փոխադարձաբար Ֆրանսայի վրայ պարբերաբար գէշ խօսող հրապարակագիրներ կրնան գտնուիլ. բայց դիտողութեան արժանի կէտն այն է որ, Ա. անոնց թիւը քիչ է, Բ. կարեւոր նշանակութիւնմը չէ տրուած անոնց, որովհետեւ ժողովուրդը աւելի լրջամիտ է. Գ. պետութեան քաղաքականութիւնը երբեք չազդուիր անոնցմէ. Դ. ժողովուրդը աւելի արտաքին քաղաքականութեամբ զբաղած է քան թէ կուսակցական փցուն խնդիրներով. եւ Ե. որովհետեւ այնպիսի ստորին թերթեր երկար ատեն չեն կրնար ապրիլ Անգլիոյ մէջ.

ԼՈՌՆԻԿ

ՄԱՏԵՆԱԽՕՍԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱՒՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Անգլիոյ Խորհրդարանին ազատական կուսակցութեան պետերէն Լորտ Ռոզպէրիի շատոնցուընէ ի վեր սպասուած գիրքը, «Նափոլէոն» ի լոյս ընծայուեցաւ անցեալ շաբթու, ինչպէս Սուրհանդակ գրեց արդէն։ Այս գիրքին հրատարակութիւնը տարւոյս գրական գըլխաւոր դէպքերէն մին կը կազմէ։

Լորտ Ռոզպէրի այս երկասիրութեան մէջ իր դիւցազնին նպաստաւոր լեզու մը կը գործածէ, կը պաշտպանէ զայն իր յաղթողներուն դէմ, կ՚այպանէ Անգլիացի գերիվարները, կը քննադատէ անգլիական կառավարութեան ընթացքը՝ սոյն մեծ գերիին հետ չարաչար վարուելուն համար։

Լորտը նախ այդ գերութեան նկարագրութիւնը կ՚ընէ, պատմելով թէ՝ կայսրը եւ իր մէկ քանի հաւատարիմ հետեւորդները «հաշմանդամ թռչնոց պէս թառած էին արեւադարձային ժայռի մը վրայ։» Ցասկոտ եւ նկարագեղ ոճով մը որ գրքին հմայքը կը կազմէ, նկարագրուած է մեծանուն գերիին աքսորավայրն եղած Ս. Հեղինէ կղզիին տխրազդեցիկ եւ ձանձրացուցիչ մենութիւնը։

Ռուսիա, Աւստրիա եւ Ֆրանսա պատուիրակներ ղրկած են Ս. Հեղինէ. «Պոնափարթի ներկայութեան մասին ապահով ըլլալու» համար։ Սակայն ճշմարիտ է որ երբեք, կամ գրեթէ երբեք չտեսան զայն։ Ռուսական պատուիրակը յայտարարեց թէ՝ «Ոչինչ աւելի անտեղի, աւելի անքաղաքավար, նուազ ազնուական կրնայ ըլլալ, քան Անգլիացւոց վարմունքը տարագիր Նափոլէոնի նկատմամբ»։ Լորտ Ռոզպէրի այս դատապարտութեան մէջ մի բառը չջնջելով կ՚ըսէ. «Եթէ Ս. Հեղինէ Ֆրանսացւոց համար դառն յիշատակներ կը պարունակէ, ա՛լ աւելի խայթիչ եւ աղեխարշ են այն յիշատակները զորս այդ կղզին կը զարթուցանէ մեր մէջ։»

Անգլիոյ համար դժբաղդութիւն մըն էր հոն այդ կղզիին մէջ ունենալ ներկայացուցիչներ, որոնք մոռցան իրենց պատկանած ազգին արժանապատուութիւնը եւ անգիտացան իրենց գերիին դիրքը։ Մեծ ժողովուրդ մը պէտք չէ գիջանի նուաստութեան, եւ Նափոլէոնի նկատմամբ Անգլիացւոց վարմունքին մէջ նուաստութիւն կար սկիզբէն մինչեւ վերջը։ Անգլիացիները վախցան թէ «պարտեալ Նափոլէոն մի գուցէ դիւթութիւն մը ի գործ դնէ»։ Հետեւաբար հրամայեցին որ Պոնափարթի հետ ոչ թէ իբրեւ նախկին կայսր մը, այլ «իբրեւ անպաշտօն զօրավար մը» վարուին։

Բրիտանեան իշխան մը (Սըսէքսի դուքսը) եւ Լորտ Հօլանտ Խորհրդարանին մէջ Անգլիացւոց այս յոռի վարմունքին դէմ բողոքելնուն համար, այնուհետեւ տիտղոսի ոճը փոխուեցաւ եւ «նշանաւոր զօրավարը» մակդիրով յորջորջուիլ սկսաւ Նափոլէոն։

Այո՛, մինչեւ վերջը, մինչեւ գերեզման, այս նուաստութիւնը, այս փոքրոգիութիւնը պահեցին Անգլիացիները։ Կայսեր դագաղին վրայ իր հետեւորդները փափաքեցան միայն «Նափոլէոն» անունը արձանագրել, իր ծննդեան եւ մահուան տեղին ու թըւականին հետ միատեղ։ Բայց Սըր Հըտսըն, կղզւոյն կառավարիչը, մերժեց վաւերացնել այս փափաքը, մինչեւ որ «Պոնափարթ» բառը չաւելցուի։ Բայց կայսեր հետեւորդները անկարող զգացին ինքզինքնին համակերպելու այս ձեւին, զոր իրենց տէրը մերժած էր ընդունիլ։ Ուստի դագաղին վրայ անուն չարձանագրուեցաւ։ Ասիկա անհաւատալի կը թուի, բայց ճշմարիտ է։ (Իդ սիմս ինքրէտիպլ, պըտ իդ իզ դրու)։

Լորտ Ռոզպէրի Պոնափարթի նկատմամբ տեղի ունեցած այս անվայել վարմունքին պատասխանատուութիւնը անգլ. կառավարութեան վրայ կը նետէ մանաւանդ, քան ծովակալ Քօքպըրնի եւ Սըր Հըտսընի։

Ազատական Լորտը ոչ նուազ գրական ճարտարութեամբ կը նկարագրէ Նափոլէոնի Ս. Հեղինէ կղզիին մէջ անցուցած կեանքը։ Կը բնակի խոնաւ տան մը մէջ, մշտնջենական քամիներու նշաւակ, որ կը պարունակէ երկու փոքրիկ սենեակ։ Մէկ անկիւնը զետեղուած է փոքրիկ մահճակալ մը զոր Նափոլէոն գործածած է Մարէնկոյի եւ Աւսթէրլիցի բանակատեղերուն մէջ։ Ցարակից սենեակին մէջ քանի՛ քանի գիշերներ անքուն կ՚անցընէ, մինչ հին բազմոցի մը վըրայ օրուան երկար ժամեր նստած կը մնայ։

Նափոլէոնի ուտելիքը ոսկիէ եւ արծաթէ ափսէներով իր առջեւ կը բերուի։ Ֆրանսացի սպասաւորներ, դեղին եւ կանանչ համազգեստներով, կ՚ըսպասաւորեն։ Կայսրուհւոյն համար պարապ տեղ մը կայ. բայց երբեմն երբեմն սիրական ուշիի մը կը տրուի։ Երբ դուրս ելլէ, վեց ձիու լծուած կառքով կը պտտի։ Սենեակները գիրքերով լեցուած են, անոր միակ ճըշմարիտ հաճոյքը կարդալիք նոր գիրքերու ժամանումն է։ 800 հատորներ տարած է, որոնց մէջ կը գտնուին Աստուածաշունչը, Հոմերոս, Պոսիւէ եւ Վոլթէրի 70 հատորները։ Բրիտանեան կառավարութիւնը գիրքերու համար 1400 ոսկիի հաշուեցոյց մը ղրկեց իրեն, բայց այս գումարը իր մահուան ատեն անվճար մնալուն համար, գիրքերը Լոնտոնի մէջ քանի մը հարիւր ոսկիի ծախուեցան։

Գերութեան կեանքի այս նշմարները ի վեր կը հանեն նոր Նափոլէոն մը։ Զինքը շրջապատողներուն խստութեանց եւ բրտութեանց դէմ այնպիսի համակերպութիւն մը ցոյց կուտայ, որ անձնասէր, բռնաւոր եւ խստաբարոյ զօրավարէ մը երբեք չակնկալուէր։ Ընթերցանութիւն եւ խօսակցութիւն իր գլխաւոր ժամանցները կը կազմեն։ Տրտում, նեղսիրտ եւ անհամբեր Կուրկօ տխուր ճշմարտութեան հանդէպ մխիթարել կը ջանայ ըսելով.

«Դուք վիշտի վրայ կը խօսիք, դո՛ւք։ Իմ վիշտս կրնա՞ք երեւակայել արդեօք»։

Նափոլէոն յաճախ կ՚այպանէր, կը ծաղրէր Անգլիացիները, բայց եւ այնպէս կը խոստովանէր ըսելով թէ՝ «Անգլիացիներու բարոյական նկարագիրը մերինէն բարձր է։ Անգլիացիները ամէն բանի մէջ մեզմէ աւելի գործնական են. անոնք կը գաղթեն, կ՚ամուսնանան, մինչեւ իսկ անձնասպան կ՚ըլլան նուազ վարանումով քան զոր ցոյց կուտանք մենք զգեստավայր մը երթալու համար։ Անգլիացիները մեզմէ աւելի քաջ ալ են։ Կրնամ ըսել թէ քաջութեան մէջ ինչպէս Գերմանները Իտալացիներէն, Ռուսերը Գերմաններէն, մենք Ռուսերէն, Անգլիացիներն ալ մեզմէ վեր են։ Եթէ ես անգլիական բանակ մը ունեցած ըլլայի, տիեզերքին տիրած կ՚ըլլայի»։

Լորտ Ռոզպէրի ընդհանրապէս նըպաստաւոր գաղափարներ կ՚արտայայտէ Պոնափարթի նկատմամբ։ Բարոյական տեսակէտով կը կարծէ թէ՝ «Մեծ Զինուորը նկարագրուածին չափ սեւսիրտ մէկը չէ»։ Կը խորհի թէ Նափոլէոնի քաղաքային եւ զինուորական նըկարագիրը առանձին առանձին պէտք է ուսումնասիրուի մասնագէտներու կողմէ. եւ թէ ամէն բան ըսուելէ ետքը, թերեւս դարձեալ պատմական առեղծուած մը մնայ անոր անձնաւորութիւնը։

Վ. Գ. Թ.

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՉԻՆԱՑԻ ԴԻՒԱՆԱԳԷՏԻ ՄԸ ԿԱՐԾԻՔԸ

Բարիզի չինական դեսպան Եու-Քէնկ, անցեալները Բարիզեան թերթի մը խմբագրին հետ տեսակցութեան մը միջոցին, տէրութեանց կողմէ Չինաստանի առաջարկուած ծանօթ պայմաններուն վրայ հետեւեալ կարծիքը յայտնած է.—

«Բոլոր ատոնք բառեր են միայն։ Պայմանները որոշելը բան մը չարժեր. պէտք է գիտնալ մանաւանդ թէ որո՞ւ կ'առաջարկուին այդ պայմանները։ Դաշնակիցները երբեք չեն գիտեր ատիկայ, որովհետեւ պատասխանատու կառավարութիւն մը չկայ իրենց դէմ։ Իրաւ է որ Լի-Հունկ-Չանկ և անոր պաշտօնակիցները կան. բայց ատիկա դիւանագիտական պարզ խաղ մը, ձեռնածութիւն մըն է, Եւրոպայի հետ խաղալու համար։ Այդ կարծեցեալ դիւանագէտները ուրիշ բան չեն կրնար ընել իրենց վրայ ծանրացող զարհուրելի անստուգութեան մէջ, եթէ ոչ վարպետութիւններ բանեցնել, ստել, ժամանակ շահիլ, և եթէ կարելի է իրենց գլուխը ազատել։ Եթէ ծայրայեղ կերպով անհաշտ ոգի մը բռնեն, տէրութիւններու խստութեան ենթակայ պիտի ըլլան. իսկ եթէ ընդհակառակն գլուխ ծռեն որոշուած պայմաններուն առջեւ, բաներնին բուսած է, ցորչափ Խնամակալուհին վարչութեան գլուխը կը գտնուի։ Պահ մը ենթադրենք թէ Լի-Հունկ-Չանկ և միւս բանագնացները որոշեն ստորագրել առաջարկուած պայմանները։ Ատիկա պարզ ձեւակերպութիւն մը պիտի ըլլայ և խնդիրը չպիտի լուծուի։ Պայմաններուն մէկ մասը չպիտի գործադրուի, որովհետեւ իրապէս անգործադրելի է։ Օրինակի համար, Չինու մէջ հրովարտակներով կարելի չէ ջնջել Պոքսըրները, ինչպէս Ֆրանսայի մէջ յայտարարութիւններով չեն կրնար ջնջուիլ ծայրայեղականները։ Ասկէ զատ, պարապ բան է զէնքի և ռազմամթերքի ներածումը արգիլել 400 միլիոն ժողովուրդ ունեցող երկրի մը մէջ։ Այն ատեն Չինաստան փոխանակ ձեր արտադրութիւնները գնելու, ձեր ճարտարագէտները պիտի վարձէ, և ձեր կամքին հակառակ չինել պիտի տայ ինչ որ դուք չէք ուզեր անոր ծախել։ Գալով յանցաւոր իշխաններուն, անոնք միմիայն հեռագիրներու մէջ պիտի գլխատուին, ինչպէս հեռագիրներու մէջ արդէն աքսորուեցան կամ անձնասպան եղան անոնցմէ մէկ քանին, որոնք կը պահեն իրենց կեանքը և ազդեցութիւնը։ Բայց եթէ այսպէս ալ չըլլար, առաջարկուած պայմանները ստորագրուելէ ետքը, Չինացիներուն սեւեռեալ նպատակը պիտի ըլլար կարելի եղածին չափ շուտով ատոնցմէ ազատիլ, և չեմ վարանիր ըսելու թէ այդպիսի դաշնագրութիւն մը պաշտօնական ստախօսութիւն մը պիտի ըլլայ միայն։ Ատով խաղաղութիւնը չպիտի վերահաստատուի, այլ մէկ քանի ամիս կամ մէկ քանի տարի զինադուլ պիտի ըլլայ, ձեր պահելիք զօրքերուն կարեւորութեան համեմատութեամբ։

—Բայց, Վսեմապատիւ տէր, դուք ի՞նչ պիտի ընէիք, եթէ Չինական դեսպան մը ըլլալու տեղ Եւրոպայի Դահլիճներէն մէկուն մէջ պաշտօն մը ունենայիք։

—Շատ պարզ էր ընելիքս։ Գործը հիմէն պիտի սկսէի։ Ձեր դիւանագէտներուն սխալը հոն է որ, կ'ուզեն ինքզինքնին յոգնեցնել անօգուտ ստորագրութիւններով, երբ ամէն բանէ առաջ իրենց համար պէտք եղածն է յարգուած, միայն և անողոք կամքի մը օժանդակութիւնը։»

Չինացի դիւանագէտը կ'եզրակացնէ թէ Եւրոպացիները փոխանակ զինուորական կամ դիւանագիտական մանր մունր ընդհարումներով իրենց ոյժը սպառելու, լաւ կ'ընեն եթէ աշխատին կայսրը Բէքին բերել, հակառակ զինքը շրջապատողներու ստիպումին։ Անիկայ մէկ քանի շաբաթուան միջոցին պիտի կարենայ պաշտօնանկ ընել բոլոր օտարատեաց պաշտօնատարները, հարիւրաւոր Պոքսըրներ գլխատել տալ իւրաքանչիւր նահանգի մէջ, և այսպէսով հիմէն բժշկել ախտը մը, որ անբուժելի պիտի մնայ անփորձ բժիշկներու մասնակի դարմաններուն տակ։

ԲԵՔԻՆԷՆ Թայմզի թղթակիցը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հեռագրէ, Նոյ. 12 թուով.—«Գլխաւորաբար գերման զօրքերէ և իտալական զօրաց մէկ քանի ջոկատներէ բաղկացեալ արշաւախումբ մը ղրկուեցաւ այսօր, հետազօտութիւն մը կատարելու մինչեւ Քալկան, հոն գտնուելնին հաւանական եղող միսիոնարներուն օգնելու, և երկրին յատակագիծը հանելու համար։ Միայն մէկ քանի Անգլիացի ճարտարագէտներ ընկերացան արշաւախումբին, որ ճամբուն վրայ պիտի այցելէ Մինկ գերդաստանին դամբարաններուն, և գանձերը պիտի փնտռէ հոն, թէ և յայտնի է թէ բոլոր գանձերը վերցուած են Թիէն-Լունկ կայսեր կողմէ։ Թէև վերջերս կատարուած քննութիւններէն երեւան ելած անգթութեանց հեղինակներուն համար ո և է պատիժ ծանր չի կրնար սեպուիլ, բայց հոս հանրային կարծիքը համամիտ չէ հարաւային դամբարաններու մէջ տեղի ունեցած աւարառութեանց։ Անգլիացի միսիոնարի մը աչքերը հանուեցան վառած փայտերով։ Ցետոյ ստիպեցին զայն հետիոտն ճամբորդել մէկ քանի գիւղերու մէջ։ Խեղճ մարդը այս անտանելի տանջանքին ենթարկուելէն 36 ժամ վերջը մեռաւ։ Կը կասկածուի որ Թունկ Ֆու-Սիանկ որ բազմաթիւ զօրքեր ունի իր տրամադրութեան տակ, ապստամբութեան դրօշ պիտի պարզէ արեւմտեան Չինաստանի մէջ։ Ասիկայ նշան է թէ ապագան շատ մութ կ'երեւայ Չինայիններուն. որովհետեւ Թունկ-Ֆու Սիանկ մինչեւ հիմայ շատ հաւատարիմ կը նկատուէր արքունիքին։»

«ՈՎԿԻԱՆՈՍԻ ԴԵՒԵՐԸ».—Հոնկ-Քոնկէն կը հեռագրեն թէ Պոքսըրները զանազան քաղաքներու մէջ յայտարարութիւններ փակցուցեր են օտարականներուն դէմ, զորս «Ովկիանոսի դեւերը» կ'անուանեն։ Պոքսըրները յանուն Կոնֆիւկիոսի վարդապետութեան է որ կը խօսին չինական ազգին, և ժողովուրդը կը յորդորեն քանդել բոլոր եկեղեցիները, գետնի հաւասար ընել Քրիստոնէութիւնը ընդունողներուն տուները և ձերբակալել շատ մը օտարասէր Չինացիներ, որպէսզի օրինաց խստութեան համաձայն պատժուին։ Իւրաքանչիւր օտարասէր Չինացիի գլուխը բերողին 2500 Ֆր. պարգեւ կը խոստացուի։ Քրիստոնէութիւնը ընդունող Չինացիները այս պատիժներէն ազատ մնալու համար պէտք է հանդիսաւորապէս հրաժարին իրենց նոր կրօնքէն. ասոր համար պայմանաժամ տրուած է մինչեւ նոյեմ. 20, որմէ ետքը մատուռները պիտի քանդուին և օտարականները պիտի ջարդուին եղեր։

ՖՐԱՆՍԱ այս միջոցին Չինաստանի մէջ ունի եղեր 1200 զօրք Բէքին 5000 Թիէնձին, 4500 Բաօ-Թինկ-Ֆու և 4000 զօրք զանազան կողմեր ցրուած։ Գումար 14700 զօրք։

ՎԻԼՀԵԼՄ Բ. կայսրը հրամայեր է որ քննութիւն մը բացուի այն աւարառութիւններուն և անգթութիւններուն համար, զորս գործեր են Գերման արշաւախումբին պատկանող զօրքեր։

ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ մէջ Ռուս զինուորները նոյեմ. 11ին Սուլանչի մէջ եօ մղեր են Չինական զօրախումբ մը, երկու կողմին մէջտեղ սաստիկ ճակատամարտ մը մղուեր է։ Չինացիները բաւական դիմադրեր են։ Ռուսերէն քանի Խազախներ սպաննուեր և տասներկու զինուորներ վիրաւորուեր են։

ՎԱԼՏԷՐԶԷ մարէշալը կը հեռագրէ թէ Եորք զօրախումբը Չա-Թաու վերադարձեր է նոյ. 14ին, Բէքինի հիւսիսային արեւմտեան կողմը։

ԲԵՔԻՆԷՆ կը հեռագրեն թէ նոյեմ. 6ին Բէքինէն ճամբայ ելած Ֆրանսական զօրախումբը Թունկ-Լինկ մտեր է ճակատամարտէ մը ետքը։ Երեք հարիւր Պոքսըրներ սպաննուեր կամ վիրաւորուեր են։ Ֆրանսացիները կորուստ չեն ունեցած։ Կայս. դամբարանը գրաւուեր է։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ խորհրդարանին առաջարկ մը պիտի մատուցուի մօտերս, խնդրելով որ շուտով որոշում մը տայ ընդծովեայ հեռագրաթելերու խնդրին մասին։ Թրանսվալի պատերազմը ցուցուց թէ Անգլիա ի՞նչպէս կրցած էր իր ձեռքին մէջը առնել միջազգային մեծ հեռագրաթելերու ամենամեծ մասը, ուզածին պէս գործածելով զանոնք։ Չինական խնդիրն ա՛լ աւելի չեչտեց Ֆրանսացիներու տհաճութիւնը։ Գաղափար մը տալու համար թէ Անգլիա ո՛րչափ բացարձակ տիրապետութիւն ունի հեռագրաթելերու վրայ, բաւական է յիշել թէ նոյն իսկ Ֆրանսայի դեսպաններու կամ նախարարներու արտասահման ուղղած հեռագիրները Անգլիացիներու ձեռքէն կ'անցնին։ Հետեւաբար պիտի առաջարկուի ընդծովեայ չորս մեծ հեռագրաթելեր հաստատել, որով Ֆրանսական գաղթականութիւնները պիտի կրնան իրարու հետ և Ֆրանսայի հետ հաղորդակցիլ։ Այս մասին պատրաստուած ծրագիրը կ'ուսումնասիրուի Ֆրանսայի գաղթային նախարարին կողմէ։

ՔՐԻՒԿԵՐ ՆԱԽԱԳԱՀԸ, որ անցեալ չորեքշաբթի օրը Սուէզ հասած էր, առողջական լաւ պայմաններու մէջ կը գտնուի։ Նախկին Նախագահը բացարձակապէս մերժած է ո և է այցելու ընդունիլ, կամ ունկնդրութիւն շնորհել։ Կ'երեւայ թէ Բորդ-Սաիդի առջեւ ստացած հրամաններուն համաձայն է որ, Կելտերլանտ մարտանաւը եօ կեցած է Մարսիլիա երթալէ, և Նաբոլի կամ Ճենովա ցամաք պիտի հանէ Քրիւկէր Նախագահը, ինչպէս կը ծանուցանէր երէկուան հեռագիրը։ Սակայն այս որոշման ո և է ազդեցութիւն չըներ Մարսիլիացիներուն վրայ, որոնք կը շարունակեն իրենց պատրաստութիւնները, ծերունի նախագահին փառաւոր ընդունելութիւն մը ընելու համար։ Մարսիլիական թերթերը խորհուրդ կուտան չափաւորութեան ճամբէն չշեղիլ, սակայն Ազգայնականները քաղաքին իրար կ'անցնեն իրենց ճոռոմաբանութիւններով։ Մարսիլիացիներուն մեծամասնութիւնը Պարսից Շահը կամ ուրիշ բարձրաստիճան այցելու մը ընդունելու պէս կը նկատէ Նախագահ Քրիւկէրի ընդունելութիւնն ալ։ Կ'ըսուի թէ Պօէրներու համակիր կուսակցութեան հակառակ կուսակցութիւն մը պիտի կազմուի հակացոյց մը ընելու համար, և կը վախցուի որ չփոթութիւններ ծագին։ Այս պատճառաւ Մարսիլիոյ ոստիկանութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք կ'առնէ։

—Նորագոյն հեռագիրներ կ'ըսեն թէ հակառակ պտտած զրոյցներուն, Քրիւկէր նախագահը Մարսիլիա ցամաք պիտի ելլէ այսօր կամ վաղը։ Տքթ. Լէյտս նոյն քաղաքը ժամներ է արդէն Թուլոնի քաղաքապետն ալ Մարսիլիա պիտի երթայ եղեր Նախագահ Քրիւկէրը դիմաւորելու։ Օտարականներով լեցուած է Մարսիլիա, որուն քաղաքատան զօրաց թիւը աւելցած է խաղաղութեան համար։

ԿԻՆԵՐԸ ՓԱՍՏԱԲԱՆ.—Ֆրանսայի ծերակոյտը անցեալ երեքշաբթի օրը վիճաբանեցաւ այն օրինագծին վրայ, որուն նպատակն է թոյլ տալ իրաւագիտութեան Լիսանսիէի վկայական ունեցող կիներուն՝ փաստաբանութեան երդումը ընել և այդ արուեստը ի գործ դնել։ Այս օրինագիծը Երեսփ. Ժողովին կողմէ քուէարկուած էր արդէն։ Ծերակուտական Պ. Կուրծիւ ընդդիմացաւ այս օրինագծին, ջանալով ցուցնել թէ՝ գործնական կեանքի մէջ այդ օրինագիծը բանի մը չպիտի ծառայէր։ «Կ'ուզուի որ, ըսաւ, ընենք այն բանը, ինչ որ Անգլ. Խորհրդարանը կը կարծէ թէ իրաւասութիւն չունի ընելու։ Կ'ուզուի որ կիները էրիկ մարդու փոխենք։» (Մէծուրներ)։ Պ. Կուրծիւ եզրակացուց թէ՝ կիներուն դէմ ամենամեծ ոճիր մըն է ասիկայ։ Տեղեկաբեր Պ. Թիլլէյ ըսաւ թէ՝ այս օրինագիծը շատ բնական ստածման մը հետեւանքն է, այսինքն «երկու սեռերուն համար ալ ապահովել հաւասարապէս ընդունելութիւնը որոշեալ արհեստի մը։» Ասոր մէջ վտանգի և բանականութեան դպչող բան մը չկայ։ Դատական Նախարար Պ. Մօնիս ի վերջոյ յայտնեց կառավարութեան հաւանութիւնը, թէև ասիկայ նախարարութեան ծրագրին մէջ գրըւած չըլլայ։ «Օրէնսդիրը չի կրնար վտարել դատարանէն, պնդելով թէ անոր ասպարէզը ուրիշ տեղ է։ Կինոյը տեղը հոն է, ուր որ գթութեան գործ մը կայ. հետեւաբար դատարաններուն մէջ ալ տեղ ունի ան»։ (Մ-ֆէր)։ Վերջապէս առաջարկը քուէի դրուեցաւ, 34ի դէմ 172 քուէով ընդունուեցաւ։ Ֆէմինիսդներուն աչքը լոյս։

ՍՊԱՆԻՈՅ և Հարաւ. Ամերիկայի կողմէ կարգուած պատուիրակներու համաժողովին մէջ, որ վերջերս գումարուեցաւ, ճառեր արտասանուեցան և փափաք յայտնուեցաւ որ Սպանիա միանայ Հարաւային Ամերիկայի Լատին հանրապետութիւններուն հետ։ Այս առթիւ Ֆիկարօ հետեւեալ տողերը կը գրէ.— «Ինչ որ ալ ըսեն յառետեները, Սպանիա տակաւին իր մէջը կը պարունակէ կենսական ոյժեր, և եթէ Հարաւ. Ամերիկեան միութեան արդիւնքներուն վրայ աւելցնէ Եւրոպայի մէջ իր ունեցած ոյժերը, ո՛րչափ մեծ հաշիւներ ջուրը պիտի իյնան, աշխարհի հաւասարակշռութեան և տիեզերական խաղաղութեան ի նպաստ»։

ՄԵԾ ՈՃԻՐԻ ՄԸ դատը տեղի ունեցաւ անցեալ չորեքշաբթի օր, Բիզէքի մէջ (Պոհեմիա), ուր Հիւլզներ անուն հրեայ երիտասարդ մը մահուան դատապարտուեցաւ, երկու քրիստոնեայ աղջիկներ սպաննած ըլլալու ամբաստանութեամբ։ Ինչպէս կը յիշուի. Հիւլզներ անցեալ տարի Բոլնայի մէջ սպաննած էր տեղացի Քրիստոնեայ աղջիկ մը։ Այդ միջոցին տաք վէճ մը ծագեցաւ Հակահրէականներուն և Հրեաներուն միջեւ։ Հակահրէականները սկսան իբրեւ զէնք գործածել Հիւլզները, միւս Հրեաներն ալ դատապարտելու համար։ Ելան ըսին թէ այդ ոճիրը գործուած էր, որպէսզի Հրեաները կարենան արիւն հայթայթել Սինակոկայի մը մէջ կրօնական արարողութիւն մը կատարելու համար, և թէ Հիւլզներ ուրիշ աղջիկ մըն ալ սպաննած էր։ Անկողմնակալ անձեր կ'ըսեն թէ՝ տարակոյս չկայ որ Հիւլզների յանցապարտութիւնը հաստատուած է իբրեւ ոճրագործ, բայց ստոյգ կը նկատուի թէ ոճիրը վայրագ զգայում մը գրգռած է, և կրօնական ծէսերը առնչութիւն չունին անոր հետ։ Պոհեմիոյ բժշկական կաճառը իր պատրաստած տեղեկագրին մէջ կ'ըսէ թէ՝ երկու զոհերուն մարմինէն երբեք արիւն չէ առնուած Սինակոկին մէջ կրօնական պաշտամունք մը կատարելու համար, և թէ երկու աղջիկներուն գիակին մէջ գտնուած արիւնը բնական քանակութեամբ էր։ Սակայն հակառակ ասոր, երկու զոհերուն մօրը պաշտպան փաստաբանը որ միանգամայն հակահրէականներու պետերէն մէկն է, իր պաշտպանողականին մէջ ջանաց ցուցնել թէ ծիսական ոճիրի մը վրայ է խնդիրը։ Փաստաբանը բուռն կերպով դատապարտեց Հրեաները, և «երեւակայական» կոչեց բժշկական կաճառին տեղեկագիրը, թէեւ ասոր համար ալ երեք անգամ ի կարգ հրաւիրուեցաւ։ Այս առթիւ շահեկան է յիշել թէ 280 վկաներ ներկայ էին դատին, և ամբողջ դատավարութեան միջոցին (3 շաբաթ) պանդոկ մը վարձուած էր Բիզէքի մէջ 300 լրագրական թղթակիցներու համար, որոնց յատուկ հեռագրական պաշտօնատուն մըն ալ հաստատուած էր։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1900 — 1318 Տճ. — 1900 Լտ.

Օր	ՆՈՅԵՄԲԵՐ	Րեճեպ	Նոյեմ.
7	ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, Սրբոցն Ակիփսիմեայ եպիսկոպոսին Ցովսեփայ քահանային, Այիթալայ սարկաւագին և Պղատոնի վկային։	28	20
[illegible] 7.08			[illegible] 7.16

9րդ Տարեդարձ թագաւորութեան Էմմա մայր Թագուհիին Հոլանտայի։

ՊԱՏՄԱԿԱՆ.— 1815 Նոյեմբեր 20ին կը կնքուի Բարիզի երկրորդ դաշնագիրը (Նաբոլէոնի պարտութենէն ետքը), որուն հետեւանօք Սավուա, Լանտօ, Սառարլուիս, Սառլուի, Ֆիլիբվիլ և Նիս Ֆրանսայի մաս ըլլալէ կը դադրին։ (Ասոնցմէ մէկ քանին յետոյ նորէն Ֆրանսայի կցուած են։)

ՋԵՐՄՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Երէկ առտու ջերմութեան աստիճանն էր

Կ. Պոլիս	14	Պէյրութ	—	Պետերսբուրգ	—
[illegible]	—4	Բարիզ	5	Վիեննա	6
Սոֆիա	—	Աթէնք	—	Թրիէսդէ	10
Իզմիր	10	Տրապիզոն	—	Սելանիկ	—

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՔՐՈՆԻԿ

ՎԱՆԱՅ Գաւառ. Վարչութիւնը մասնաւոր նամակաւ մը խնդրած է Պատրիարքարանէն, որ Սահակ Ծ. Վ. Բագրեւանդեան պաշտօնապէս առաջնորդական տեղապահ հաստատուի, և այդ պաշտօնին յատուկ հրամանագիրն ալ ստացուի։ Խառն Ժողովը հարկ դատեց որ այս մասին որոշում մը տալէ առաջ, իր յառաջիկայ նիստին հրաւիրէ Տ. Ներսէս Արսլանեան Սրբազանը, և անոր տեղեկութիւններն ու տեսութիւնները լսելէ յետոյ խորհի հարկ եղած միջոցներուն վրայ։ Մեր Վանայ թղթակցէն երէկ նամակ մը առինք, որուն մէջ կը կարդանք թէ՝ Սահակ Ծ. Վ. իր ապրուստի ու ամսականի խնդրէն ալ ոչ նուազ կը նեղուի։ Ինչպէս յայտնի է, վերջին անգամ Պատրիարքարանը Լիմ անապատի վանահայրութիւնը՝ առաջնորդական փոխանորդի պաշտօնին հետ միացուց, լուծելու համար այս ապրուստի խնդիրը, սակայն մեր թղթակիցը կը գրէ. «Եթէ նիւթական խնայողութիւն մը պէտք է ընել, թող Լիմ անապատ այդ խնայողութեամբ իրեն յատուկ ժառանգաւորաց դպրոց մը ունենայ, իսկ Սահակ Վ. իր տեղւոյս առաջնորդական փոխանորդի պաշտօնին ամսականը իրաւամբ թող պահանջէ տեղւոյս Տնտես. Խորհուրդէն և ստանայ։ Աղազատեան Վ.ի փոխանորդութեան տուեն և անկէ առաջ տեղւոյս առաջնորդարանը միշտ կարողացած է հոգալ իր առաջնորդին, գրագրին, սպասաւորներու և այլ ծախքերը, ի՞նչ եղան եկամուտներ (կալուածներէ, նշանտուքէ ևն.), այս կէտը բացատրութեան կը կարօտի»։

ԲԱՐԵԲԱՂԴԱԲԱՐ բարեպաշտ անձ մը՝ Պ. Մանթաշօֆ՝ առանձինն Բարիզի մատուռին շինութիւնը, որովհետեւ եթէ գործը Բարիզ բնակող Հայերուն մնար, ապահովաբար տարիներով գլուխ չպիտի ելլէր։ Այս անգամ Բարիզէն հետեւեալ զարմանալի լուրը կը հաղորդեն։ Անցեալ կիրակի նոր շինուելիք եկեղեցւոյ գանձանակը որ տարիներէ ի վեր բացուած չէր, բացուած գտնուեր է, Գանձանակին մէջէն միայն 85 Ֆր. ելեր է, թէեւ գիտցողներ կան որ բաւական թուով Հայեր ոսկիներ ձգած էին։ Ի՞նչ եղած են այդ ոսկիները, հարկ չկայ կարծենք բացատրելու թէ տաք ձեռքերու մէջ հալեր են, և 3 տարուան հանգանակութեան արդիւնքէն կը մնայ հիմա այդ 85 Ֆրանքը միայն։ Չենք գիտեր թէ ո՞ր աստիճան ստոյգ է այն լուրը թէ եգնատեաններ և ուրիշներ փափաք յայտնած են իրենք ալ մասնակցելու այս շինութեան գործին։

ԱՐԱԲԿԻՐԻ և Ակնայ Առաջնորդ Մուշեղ Ծ. Վ. Ակնայ եկեղեցւոյ գոյքերուն փոխարժէքը եղող գումարը պահանջած էր և խնդիրը Նպաստից Ցանձնաժողովէն Խառն Ժողովոյ Նկատողութեան յանձնուած էր։ Խառն Ժողովը իր վերջին նիստին մէջ, որոշեր է այս գումարը ղրկել, միանգամայն որոշելով որ եկեղեցւոյ համար կալուած չինուի նոյն գումարով։

ԴՈՒՐԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆ վաղը կամ միւս օր կը վերադառնայ իր պաշտօնատեղին, ուրկէ մէկ շաբթուան բացակայութեան միջոցին, առիթ ունեցաւ Արմաշի Խնամակալութեան հետ դպրեվանքի վերաբերեալ կարեւոր կարգադրութիւններ ընելու։ Կը լսուի թէ՝ խնամակալութիւնը մտադիր է նորոգել Արմաշի մէջ ուխտաւորաց յատուկ այն մէկ քանի թաղերը, որոնք խարխուլ և անբնակելի դարձած էին այլեւս։

ՄԱՔՐԻԳԻՒՂԻ Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութիւնը կատարուեցաւ անցեալ կիրակի օր, նախագահութեամբ քարոզիչ Տ. Եզնիկ եպիսկ.ի։ 476 քուէարկուներէ 211ը միայն մասնակցած են որոնցմէ 9 քուէ ստորագրուած ըլլալով անընդունելի նկատուած են, և մնացած է 202 քուէ։ Քուէից բացարձակ առաւելութեամբ Թաղ. Խորհրդոյ անդամ ընտրուած են Պետրոս էֆ. Քիւչիւք Ցակոբեան և Հայկ էֆ. Անտոնեան, իսկ համեմատականի մնացած են Տեարք՝ Իլիաս Զայեան, Մկրտիչ Սերվիեան, Մանուկ Արզեան, Գրիգոր Բարունակեան, Գրիգոր Մարգարեան, Քենիկ Քալլաճեան, Միքայէլ Մուշեղեան, Սեդրակ Տիլսիզեան, Նուրիճան Գալեմեան և Ցակոբ Գազազեան որոնց ընտրութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ կիրակի։

ՊՕՅԱՊԱՏԻ, Թաշ քէօբրիւի և Թօփխանէ ազգայինները հանրագրութեամբ Սեբաստիոյ առաջնորդ Տ. Պետրոս Արքեպս.ի դիմած և իրենց հոգեւոր մխիթարութենէն զուրկ ըլլալնին յայտնելով Աւետիս Ներսիսեան անուն ազգայինը իբր ընծայացու Սեբաստիա ղրկած և անոր քահանայ ձեռնադրելը խնդրած են։ Միայն տեղւոյն քահանան չէ ստորագրած այդ հանրագիրը։ Տ. Պետրոս Արքեպս. խնդիրը Պատրիարքարան տեղեկագրելով հրահանգ խնդրած է։

ԹՈՒԼՉԱՅԻ քահանան և Թաղ. Խորհուրդը առանձին գրերով Պատրիարքարան տեղեկագրած են թէ՝ Մելլոսեան անուն ազգային մը, հակառակ Հայ. Եկեղեցւոյ օրինաց, ուզելով իր մօրաքրոջ թոռան հետ ամուսնանալ, քանիցս իրենց դիմած բայց չէ կրցած հրաման ստանալ այն ամուսնութիւնը կատարելու համար։ Այս անգամ յիշեալը Թուլչայէն 4 ժամ հեռու գտնուած Պապատաղ կոչուած գիւղի Երեւում քահանան կանչելով, յաջողած է առանց պաշտօնական հրամանը առնելու կատարել տալ այն ապօրինի պսակը։ Ուստի Թուլչայի քահանան ու Թաղ. Խորհուրդը, Երեւում քհնյ.ի Հայ. Եկեղեցւոյ և Ազգ. Կեդր.

վարչութեան դէմ դործած կարգ մը արարքներն ալ մէջ բերելով, կը խնդրեն որ հարկ եղած ազդարարութիւնը կամ պատիժը տնօրինուի յիշեալին նկատմամբ։

ԿԻՊՐՈՍԻ ՈՐԲԱՆՈՑԸ վերջերս այցելող ազգային մը որբերու սննդեան եւ դաստիարակութեան մասին տարուած հոգը գոհացուցիչ կը գտնէ։ Նոյն այցելուն կիպրոսի Նիքոսիա քաղաքին մէջ բնակող Հայերու մասին հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ. «Հայերը այստեղ ունին երկու եկեղեցի. մին քաղաքին մէջ և միւսն ալ քաղաքին մօտ գտնուող Հայոց գերեզմանատան մէջ։ Առաջինը չինուած է յանուն Ս. Աստուածածնի։ Ասիկայ հին գեղեցիկ եկեղեցի մըն է, որուն յատակը ծածկուած է Լատինական գրեթ կրող տապանաքարերով, որմէ կարելի է հետեւցնել թէ՝ սոյն եկեղեցին առեն մը Լատինաց ձեռքը անցած է, բայց յետոյ ժամանակի ընթացքին մէջ կրկին Հայոց ձեռքը անցած է։ Եկեղեցւոյ չորքափկինէջ կայ աղոյոց և աղջկանց երկսեռ վարժարանը և առաջնորդարանը։ Եկեղեցին իր պաշտօնեաներով, դպրոցներով միասին կը կառավարուի անչարժ կալուածներու հասոյթներով, որոնք մեծ մասամբ կտակուած են Ս. Մակարայ վաղեմի վանահայրերէ, որոնք գրեթէ բոլորն ալ ներուսաղէմի Ս. Յակովբեանց միաբաններէն եղած են և ասոնց չնորհիւ է, որ եկեղեցին կարողացած է մինչեւ պայծառ մնալ ու պահպանել տեղացի Հայ փոքրաթիւ ժողովուրդը, որ վարձ չէ եկեղեցւոյ կամ դպրոցի դրամ տալ կամ զոհողութիւն մը ընել։ Եթէ այդ կտակները չըլլային, անտրակոյս փակուած պիտի ըլլային թէ՛ եկեղեցին և թէ դպրոցները, և ցըրուած ու օտարներու հետ խառնուած պիտի ըլլար տեղացի Հայ ժողովուրդը»։

Շահեան ընտանիքը իր խորին չընորհակալութիւնը կը յայտնէ այն ամէն յարգոյազարեաց Հարց, ազգականաց և բարեկամաց, որոնք ներկայ գտնուելով իրենց սիրելի եղբօր, հանգուցեալ ՇԱՇԵԱՆ ՊԵՏՐՈՍ ԷՖԷՆԴիի յուղարկաւորութեան այս առթիւ իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԿՆ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

19 Նոյեմբեր 1909

Ֆրանսական 3% գոցուեցաւ	100 65
Րէյթ	307.
Գօնսոլիտ	22.62
Երկաթուղի	110.75
Պանկ Օթթօման	533.
Թրանսվալ	74 75

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(Այս առտուան)

ՊԱՇՏՕՆ.—Հեռագրայ և Թղթատարական տեսչութեան ժողովոյ անդամ անուանեցաւ Քաղաքապետական ժողովոյ անդամ Թահիր էֆ.։

Մուսուլի նորահաստատ Վերաքննիչ Ատեանի Պատժական ճիւղին նախագահ անուանեցաւ Հալէպի Վերաքննիչ Ատեանի ընդհ. դատախազ Ռեամիլ էֆ.։ որուն յաջորդեց Ատանայի Վերաքննիչ Ատեանի ընդհ. դատախազ Իսմայիլ Հագգը էֆ.։ Ատանայի Վերաքննիչ Ատեանի ընդհ. դատախազ՝ Տիարպէքիրի և Մամուրէթ իւլ Ազիզի նախորդ դատական քննիչ Ալի Եավէր էֆ.։

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Ուլայի Բ. ատիճան տուեցաւ մարդահամարի տեսչութեան Պոլսոյ դիւանին Ա. քարտուղար Օսման Վէհպի էֆ.ին։ Սանճէյի ատիճան՝ էնկիւրիի կեդր. հիւանդանոցին բժիշկ Եագուպ Թօմա էֆ.ին։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Ականակուռ Մէճիտիէ պատուանշան տուեցաւ Պետական Խորհրդոյ քաղաքային ճիւղին անդամ Թուրխան փաշայի։ Դ. կարգի Օսմանիէ՝ Զօրավար Իտարէի ժողովոյ անդամ Հաճի Զարիֆ, և Թռքատի քաղաքապետ Մէհմէտ Էնվէր էֆէնտիներուն։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քոնտոն երէկ Բարիզէն ճամբայ ելլեր է իր նորընտիր թարգմանին հետ մայրաքաղաքս գալու համար։ Տիկին Քոնտոն առ այժմ Ֆրանսա կը մնայ, ուր վերստին զինքը պիտի գտնէ Պ. Քոնտոն՝ յառաջիկայ յունվարին դարձեալ Բարիզ երթալով։

ՊՈՒԿԱՐԻՈՑ Ֆերտինանտ իշխանը անցեալ հինգշաբթի օրը էօքսինոկրատէն (վառնա) Սոֆիա դարձեր է։ Յաջորդ օրը իշխանը իր ներկայութեանը ընդուներ է Ֆրանս. ընդհ. հիւպատոս Պ. որ Բրիթիվիյ։ որ մօտերս իր երկիրը պիտի վերադառնայ։ Ընդհ. հիւպատոսին յաջորդը Պ. որ լա Պուլէնէրէ ալ չաթաթ օրը ներկայացեր է իշխանին։

ՍՊԱՆԻՈՑ դեսպան մարքիզ տէ Ռամբօ Սակրատօ, իտալական դեսպանատան Ա. Թարգման Պ. Ռանճիա և Օսմ. հիւպատոսարաններու քննիչ Պ. Կրացիանի էֆ. Թօքատ գացեր են վերջերս որսորդութեան համար։

Պ. ՀԻՑԱՄԻՆԹ ԼՈՑՄԸՆ յառաջիկայ հինգշաբթի օրը Իւնիոն Ֆրանսէզի մէջ բանախօսութիւն մը պիտի ընէ։

ՍԵԼԱՆԻԿի մէջ ծաղկախառ մէկ երկու չաթաթուան մէջ 175 դէպք և 25 մահ պատահեր է։

ՍՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ընկերութիւնները իզմիրի մէջ տարեցոյց սկիզբէն մինչեւ վերջերս միայն 24751 անգլ. ոսկի (£) ընտ ըրեր են, մինչդեռ անցեալ տարի նոյն ժամանակամիջոցին մէջ ի նոյն կըրած ընտանը էր 435592 անգլ. ոսկի (£)։ Ինչ ահագին տարբերութիւն։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ երեսփ. ժողովոյ նախագահ Պ. Բօլ Տէշանէլի վերջերս մայրաքաղաքս ըրած այցելութեան վրայ խօսելով, Բարիզի Օ-Լէն Թերբը կ'ըսէ թէ՝ Պ. Տէշանէլ Պոլիս գտնուած ատեն Լազարիդեաններու Սէնպընուա վարժարանը այցելեր և պատուիրեր է աշակերտներուն երգեհոնուհիներուն սիրել Օսմ. Վեհապետը և երկրին օրէնքները։ Ծիշտ Բարիզեանները ապէս կ'ազդարարեն.—«Ճամբու փրանսականները երթ երու, մանաւանդ կաթոլիկ երթերու մէջ Թուրքիոյէն ղրկուած թղթակցութիւնները կը տեսնուին, որոնք զարմացում կը պատճառեն և մեր երկրին դէմ գըրուած են։ Մարդ աւելի կը զարմանայ տեսնելով որ այդ թղթակցութիւնները գրուած են Թուրքիոյ մէջ գտնուած կրօնաւորներու կողմէ։ Իրաւ է որ կաթոլիկ միսիոնարներու մեծ մասը հակառակ բողոքական միսիոնարներու ըրածին, միշտ իր գործով կը զբաղի և երկրին ներքին գործերը քննադատելու չելլեր։ Սակայն կան մէկ քանի կրօնաւորներ ալ, կրօնական թերթերու թղթակից, որոնք արեւմուտքի գումրը հրաւիրելու համար չեն վարանիր իրաց վիճակը վերադիրներով նկարագրել։ Կ'ըմբռնենք թէ կրօնական հաստատութիւն մը իր ծախքերը հոգալու համար նպաստի կը կարօտի, սակայն ըսա մեզ Աբեւմտեան ժողովրդոց գումրը չարժելու համար հարկ չկայ միշտ խօսիլ կարգ մը անհաւանութիւններու վրայ։ Միայն գրաւելու և քակներու վրայ աղդելու համար պէտք չկայ իշխանութեանց կողմէ իրը թէ եղած հարստահարութիւններ կամ իսլամ ժողովուրդին կողմէ եղած ընդդիմութիւններ երեւակայել, եւն.»։

ՌՈՒՄԱԿԱՆ դեսպան Պ. Զինովիեվ կիրակի իրիկուն Սեւաստացուէն ճամբայ ելած ըլլալով այսօր մայրաքաղաքս կը հասնի։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպան իշխան Մաւրոկորտաթօ ալ այսօր Գալալայէն մայրաքաղաքս կը հասնի։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ հիւպատոսարանին թարգման Տիգրան էֆ. Զօրայեան, որ վերջերս ծանրապէս հիւանդացած էր, երէկ առաւ մեռաւ Բերայի մէջ։

ՊՐԻՒՍԷԼԻ և Պէռնի Օսմ. դեսպան Քարաթէոտորի էֆ. իր հիւանդութիւնը դարմանելու համար մայրաքաղաքս պիտի գայ։ Իր բացակայութեան առեն գործակատարի պաշտօնը պիտի վարէ Ալէքս Արիսթարքի պէյ, դեսպանատան Ա. Թարգմանը։ Միւս կողմէն կ'ըսուի թէ՝ Բարիզի Օսմ. դեսպան Միւնիր պէյ Պրիւսէլի և Պէռնի դեսպանութիւններն ալ պիտի ստանձնէ։

ԳՈՒՄՊՈՒՐԻՈՒ ոստիկանական նախորդ քովխէը Ալի էֆ., որ վերջերս ոստիկանական ժողովոյ անդամ անուանուած էր, նախընթաց օրը մեռեր է։

Մհանհոտի Րէիւիին նախորդ ընդհանուր տնօրէն Պ. Քոմտն Ֆարնէթի նախընթաց օրը Սելանիկ գնաց։

ՐԷԹԻՄՈՑԻ (կրետէ) մէջ անցեալ ուրբաթ գիշեր Ալի Սիւլէյմանաքի անուն ապակիի վաճառականի մը խանութէն հրդեհ ծագելով, քիչ ժամանակուան մէջ 15 չէնքեր հրոյ ճարակ եղեր են։ Պատահած վնասները 1000000 ղրուշէ աւելի կը հաշուուին։

ՍԱՄՍՈՒՆԻ նախնական դատարանը Սբերբիէն Էվիլ անուն անձը 7 տարի, և ռուսահպատակ Արզուման անուն անձն ալ 3 ամիս բանտարկութեան դատապարտեր է, որոնք ասկէ առաջ Միտխատի Րէֆիին Սամսունի ճիւղին տնօրէն Պ. Ուիթոլը սպաննելու փորձ մը ըրած էին։

ՆՇԱՆԱՒՈՐ արդիւդ Պ. Պ. Ալֆրէտ և Հէնրի Կրէնֆէլտ, որոնք այժմ մայրաքաղաքիս մէջ ներկայացուիչներ կուտան, Գ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշանը ստացած են։

ՕՎՀԱՆՆԷՍ էֆ. ՄԱԺԱԿԵԱՆ.— Ա-յա-Մավրատ (Ծունատատան) Օսմ. հիւպատոսը, որ ասկէ առաջ Ուժիցայի (Սերպիա) Օսմ. հիւպատոսութիւնը վարած է, Սերպիոյ Ալէքսանար Թագաւորին կողմէ ստացած է Գ. կարգի Թագովո պատուանշանը։

ԴՈՀՈՒԻԹԱՄԻ կը ծանուցանեն թէ՝ Վեհ. Սուլթանը այս անգամ գնահատելով կապերտի վաճառական իսմայիլ Հագգը և Զարմայր Ճվմբատիսեան էֆ.ներուն մատուցած ծառայութիւնները, Մէճիտիէի աստիճանը չնորհած է անոնց։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ կառավարութիւնը իմանալով որ Լարիսայի մէջ և չրջակաները կարգ մը վաճառականներ փախցուած հրազէններ ալն, կը ծախեն, խիստ միջոցներ ձեռք առեր և քննութիւն բացեր է։

ՄԻՐԱՃ ԿԻՃԷՍԻ.— Ինչպէս գրած էինք, երէկ գիշեր Միրաճ Կիճէսիի տանին առթիւ մայրաքաղաքիս բոլոր մզկիթներուն մինարէները լուսազարդուած էին։ Այս առթիւ պաշտօնի վրայ գտնուող և անպաշտօն բոլոր նախարարները, և պետական ու պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ այս առտու կայս. պալատ երթալով իրենց չնորհաւորութիւնները կը մատուցանեն յատս կայս. Գահոյից։

ԲԱՐԻ ԲՈՍՓՈՒԱՆԵՐԸ.— Զեռնհաս պաշտօնատունը նկատելով որ վիճենական ու դեմոմանական կարգ մը ընկերութիւնները նուիրական գրեր, մզկիթի պատկերներ, իսլամ կինելու նըկարները և ուրիշ կարգ մը անձերու ալ պատկերները կրող քարթ-բոսթալներ չնկնելով չրջաբերութեան հանած են, հրահանգ տուաւ մաքսային վերանայողութեան որ մաքսատունէն անցած պահուն վար դրուին այդ կարգի քարթ-բոսթալները։ Միւս կողմէ ալ կայս. իրատէ մը հրամայած է որ հարկ եղած զգուշացումը ըլլայ օտար դեսպանատուներուն, որպէս զի օտար նամակատուներու միջոցաւ ալ այդ քարթ բոսթալները Թուրքիա չներածուին։

ԳԱՂՏՆԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Բժշկական Խորհուրդը նկատելով որ մայրաքաղաքիս բժշկական վարժարաններուն դիմող հիւանդներուն մեծ մասը գաղտնի հիւանդութիւններէ վարակուած են, որոշեց երէկ մարդոց համար 100 անկողինոց հիւանդանոց մը հաստատել։ Ղալաթիոյ վատահամբաւ կիներուն յատուկ 30 անկողինոց հիւանդանոցը մեծցնել և բարեկարգել, և պարբերաբար խիստ քննութեանց ենթարկել այդ կարգի հիւանդութիւններու տարածման պատճառ եղող վատահամբաւ տուները, և սափրիչի ու խոհարարի խանութները։

ԱՆՀԱՒԱՏԱՐԻՄ ԿԻՆ ՄԸ.— Մաքրիգիւղի մէջ այս օրերս ամէն ոք տարօրինակ նիւթի մը վրայ կը խօսի։ Անցեալ օրը նոյն գիւղին բնակիչներէն և Հայ-Հռոմէական հաստատութենէն ատամնաբոյժ մը գործի պատճառաւ Բերա, Շէյլի, մէկ բարեկամին տունը գացած էր, գիշերը հոն մնալու պայմանաւ։ Սակայն այնպէս մը պատահեր է որ ատամնաբոյժը գործը լմնցնելով գիշերը Մագրիգիւղ դարձեր և ուղղակի իր տունը գացեր է։ Բայց ի՞նչ տեսնէ։ Իր կինը անծանօթ անձի մը հետ ուրախութեան մէջ էր։ Ներս մտնողը յանկարծակիի գալով գաւազան մը առեր և յարուղ կրթած կինն ու անծանօթ անձը սկսեր է լաւ մը տրուելու։ Մեծին ազդեցութեան տակ հանուած ատղաղակներուն վրայ ոստիկանութիւնը հասնելով ձերբակալեր է ատամնաբոյժին կինն ու անծանօթ հուրը։ Ատամնաբոյժը Հայ-հռոմէականց Պատրիարքարանը դիմելով ամուսնալուծութիւն պահանջեր է։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Կիրակի գիշեր ժամը 2ին տասնները Բերա, Թարլա Պաչի, Եողուրթհանէ փողոցը բնակող և Հայ-հռոմէականաց Պատրիարքարանի Ա. քարտուղար Միհթէվէլեան Գերասպայծառին տան դուռը երեք չորացործածներ բանալով ներս մտեր են, սակայն հոն գտնուող տղեկի մը հանած ճիչերէն՝ առանց բան մը վերցնելու կծիկը դրեր են։ Թաղին Սիւլէյման և Պէքիր անուն գիշերապահները խնդիրը իմանալով, գողերուն ետեւէն վազեր և ձերբակալելով Թարլա Պաչիի ոստիկանատան յանձներ են։

ԱԻԱՁԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Այգընի Թորպալը գիւղին բնակիչներէն Մարդիս Կարապետեան անուն անձ մը անցեալ օրը ճիով պայանորբէն իր գեղը գացած ատեն, Արդգ Պաչըի կայարանէն երեք վայրկեան հեռու երկաթուղւոյ կամուրջին տակէն երեք անձերու կոզմէ յարձակում կրեր է, որոնցմէ մէկը իր երեսին վուշի նետեր է, մինչդեռ միւսներն ալ հրապէն պարպեր են վրան։ Գնտակներէն մին Արգթիսի հանդիպելով ծանրապէս վիրաւորեր է զայն։ Զարագործները վիրաւորին վրայ ծռելով վիզէն կախուած քսակի մը մէջէն 35 ֆրանսական ոսկի և մէկ քանի ղրշ. դրամներ և փոխարէն են ոստիկանութիւնը խնդիրը իմանալով գիշերանց ոճրին և գողութեան վայրը փութացեր է։ Վիրաւոր Սարգիս իր եղբօրը կոզմէ իզմիրի հիւանդանոցը տարուեր է դարմանուելու համար։ Տեղական իշխանութիւնները Խըրսըզ Մուստ և Քէլ Ահմէտ անուն երկու դատարկապորտներ ձերբակալեր են իբր մարդասպան։

ՎՐԻՊԱԿ.— Երէկ Ելմասկան նախատար Րէչատ փաշան վէզիրութեան բարձրացնող Մէնիւուրին ընթերցումը նկարագրած առեններս, տեղ մը սխալմամբ Րէֆիի գերեզմանորէն Պ. Ռամպէռուսած էր, մինչդեռ «Ընդհ. տնօրէն» պիտի ըլլայ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ՋԻՆԱԿԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 18 նոյ.—«Բէլ Մէլ կազէթ» կ'ըսէ թէ Թուան իշխանը և Թունկ-Ֆու-Սիանկ ապատամբութեան դրօչը պարզած են Քանսու նահանգին մէջ, որ սահմանակից է Շէնսիի նահանգին։ Մինս կոզմէ Շանհայէն կը հեռագրեն թէ կայս. հրովարտակ մը ատիճանազորկ և պաշտօնազրկ ընելով բանտարկեր է յիշեալ երկու պաշտօնատարները։

ԲԵՌԼԻՆ.—Զինուս հաշուութեան պատուիրակները հեռագիրներ ստացան խնամակալուհիէն, որով այս վերջինը կը յանդիմանէ պատուիրակները՝ դէպի ներսերը եւրոպական արշաւախումբեր զրկուիլը արգիլած չըլլալնուն համար։ Խնամակալուհին կայս թենէն անուղղակի կը թուի, և չարունակ նոր հրովարտակներ կը հանէ, և պաշտօնատարներ կ'անուանէ։

—Թաթար զօրավարներ Զուան Մանչուրիոյ կուսակալ անուանեցաւ, նոյն գաւառին վարչութիւնը ստանձնելու մասին Ռուսիոյ ըրած հրաւէրին վրայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Հոս մասնաւոր ուշադրութիւն գրաւած է Բարիզի Չինական դեսպան Եու-Ռէնկի՝ Բարիզեան թերթի մը խմբագրին ըրած յայտարարութեանց, որ շատ կարեւոր կը նկատուի չինական խնդրոյն լուծման համար։ Եու-Ռէնկ միեւնոյն ատեն կը հեգնէ թէ՝ Բէքինի դեսպանները, և թէ Սի-Նկան-Ֆու գտնուող վարչութիւնը։

ՊԵՐԼԻՆ.— Այլեւայնէ Զայհանկ կէս պաշտօնական ամփոփում մը կ'ընէ Զինու գինուորական կացութեանը։ Գերման Թերթը կ'ըսէ թէ կարելի չէ դէպի Սի-Նկան-Ֆու հետապնդել այժմ Մրեչել Վալէրգէի տրամադրութեան տակ գտնուած զօրքերով, և կը պնդէ թէ անհրաժեշտ է ձմեռուան եղանակին համար պատշաճ կերպով պարեհաւորել եւրոպական զօրքերը։ Նոյն Թերթը վերովիշ կերպով կը նկարագրէ հարաւային նահանգներու կացութիւնը, եւ կը հաստատէ թէ չինական արքունիքը փայթեռանդն կերպով կ'աշխատի զօրք հաւաքել ինքնապաշտպանութեան համար։

ՊԵՐԼԻՆ.— Բոլորովին հաստատ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Ռուսիոյ մայր կայսրուհին նոր լուրեր առեր է Լիվատիայէն, Զարին առողջութեան մասին։ Զարը ամբողջ ամառուան միջոցին տըկար էր, և այս պատճառաւ է որ Բալթիկի Ափունեաստանդէսը չայցելեց։ Սառաիկ տչխատութեան հետեւանօք Զարը տկարութիւններ ունեցաւ, և ասոր վրայ էր որ Պերլին գնաց։ Վերջերս Բ. կայսրը հեռագրեր իր բարեմաղթութիւնները ուղղեց Զարին, վաղընդ-փոյթ առողջանալուն մասին։

ԼԻՈՆ.— Հոս մասնախումբ մը կազմուեցաւ, «Պօքներու անկախութեան Լիոնի մասնախումբ» անունով։ Այս մասնախումբը որոշեց նախագահ Քրուգերի նուէր մը տալ Լիոնէն անցնելուն ի յիշատակ։ Լրագիրները հանգամանագրութիւններ բացին այս նպատակաւ։

ՏԻՒՐՊԱՆ.— Սահմանագլխուն մօտ Նորմանտիէնի կողմերը Պօէր մանր մունր չկատներ երեւցան։ Անգլ. յառաջապահները Նիւքեսալէն 16 քիլոմէտր անդին Պօէրներ տեսան, որոնք սակայն Նիւքեսալի վրայ յարձակած չեն։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 19 նոյեմ.— Պ. Բիչօն Բեքինէն կը հեռագրէ թէ՝ Լի-Հունկ-Զանկի ըսածին նայելով Թուան իշխանը, որ ձերբակալած է, մշնոյենապէս պիտի փակուի Մաքաէնի մէկ ամրոցին մէջ, և թէ ուրիշ քանի մը յանցաւոր իշխաններ ալ աստիճանազուրկ ըլլալով բանտարկուած են։

—Բեքինէն կը հեռագրեն թէ Ֆրանս. զօրագունդ մը գրաւեր է Թունկ-Սինկը՝ կատաղի ճակատամարտէ մը ետքը, որու միջոցին 300 Չինացիներ սպաննուեր և բազմաթիւ Չինացիներ ալ վիրաւորուեր են։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

Օսմանեան Գանձանակ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ղ	24 15
Երէկուան բարձր գինը	»	24 15—
» ցած »	»	24.14—
Բանկէ երեկոյեան		
Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	£	110 12
Երէկուան բարձր գինը		110 37
» ցած »		109 75
Ֆրանկոյ բաժնեթուղթ	Ղ. 0	6 25
» Լատինաց	£	1 95
» Գաղտնի ոստիկ.		450
Սմ. Ադրովգոր Ընկ.	Ղ. 0	4 10
Բրիտանիոյ Թուղթ		—
Թրանսվալ		74—

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ԱՍԱԲԱԶԱՐԷՆ

Ասաբազարի իզմիտէն 1 1/3 ժամ դէպի Հարաւ, Աբեւելք ընդարձակ դաշտավայրի մը վրայ իբր 5500 տունէ բազկացած վաճառաշահ քաղաք մըն է, որուն 2000 տունէ աւելին Հայ, իսկ մնացածը Իսլամ, Ցոյն, Թաթար, Գնչուկ են։ Հոս՝ ամառը փոչին՝ ձմեռը ցեխը անտանելի ըլլալուն համար երբեմն հիւանդութիւններ կը ծագէին, բայց վերջերս Վսմ. կառավարչին ձեռք առած ազդու միջոցներուն վրայ գրեթէ վերցած են այդ հիւանդութիւնները։

Ասաբազարի չրջակաները իրարմէ քիչ հեռաւորութիւնով կան՝ Բուժէլիի կողմերէն տասը տարիներէ ի վեր եկող գաղթականներու, և Ռուսաստանի կողմերէն 25-30 տարիներէ ի վեր եկող գաղթականներու գիւղեր, որոնք բոլորովին գիւղական դիւրակեցիկ են։ Այս գաղթողները լեռներու մէջ օդասուն տեղեր հաստատած են։ Ասոր համար իրենց գործը՝ որ երկրագործութիւն է, խիստ յաջող կ'երթայ, հողերը զօրաւոր ըլլալուն համար։ Ասոնց իւրաքանչիւրը, մինչեւ իսկ Ց'ն աղքատը բազմաթիւ ընտանի կենդանիներ ունին։

Իրենց առեւտուրը երկուշաբթի օրերը Ասաբազարի քաղաքէն կընեն։

Արհեստաւորներ կան որ մէկ քաղաքէն իրենց չաբաթուան մը ծախքը կը հանեն։ Ասաբազարի առեւտուրը այնքան փայլուն վիճակի մը մէջ է որ դուրսէն եկող մը պիտի կարծէ թէ՝ արհեստաւորները ամէնն ալ հարուստ են, դրամ վաստկիլը ոչինչ է, բայց երբ չորս կողմերնին նայինք, պիտի տեսնենք չատ մը արհեստաւորներ, որ ընդհակառակն հարստութիւններէն կորանցուցած են ու հացին դրամը մեծ դժուարութիւնով կը վաստկին։ Արհեստաւորը անդադար կ'աշխատի, առեւտուր կ'ընէ ու նորէն դրամ չի կրնար ետեւցնել։

Քաղաքիս մէջ ամէն արհեստ գոյութիւն ունի. ամէն տեսակ արհեստաւորները խիստ չատ են, մանաւանդ դերձակները և ոտաձագործները։ Այս երկու արհեստները այնքան առաջ գացած են որ, նոյնիսկ Պոլսոյ հետ կը մրցին։ Կօչկակարութիւնը, մանիֆատուրայի, արմատաց, նպարներու վաճառականութիւնը, երկրագործութիւնն և չերամապահութիւնը ժողովրդեան մեծ մասին գլխաւոր զբաղումներն են։

Քաղաքիս մէջ տասնհինգ մանարան կայ չինուած, որոնց մէկ երկուքը միայն չեն գործեր։ Միւսները տարւոյն մեծ մասը կ'աշխատին որոնց չնորհիւ չատ մը ազքատ ընտանիքներ համեստ կերպով կ'ապրին։

Ասաբազարի մէջ վերջերս չահերը

այնքան քիչցած են որ մեծ գործ ունեցողներէն շատերը իրենց առեւտուրը պզտիկցնել ստիպուած են, փոխանակ աւելի շահելու համար մեծցնել կարենալու։ Շահերու նուազումը պարզապէս արհեստաւորներու չառութենէն ու անհամերաշխութենէն առաջ եկած է. անձնական գծուծ հաշիւներ պատճառ եղած են արհեստներու յետադիմութեան՝ յառաջդիմող վարպետները երբեք չեն քաջալերուիր։ Շատեր ստիպուած են շատ չնչին շահով և երբեմն առանց շահի ապրանք ծախել,

Յաճախորդները գիտեն արհեստաւորներու անհամերաշխութենէն օգտուիլ, ապրանքներուն գինները սովրած են, և երբեմն առանց սակարկութիւն ընելու և առանց գոհացուցիչ շահ մը տալու, ապրանքը կ՚առնեն ու դրամը կուտան։ Թող արհեստաւորը հարիւր անգամ «խտարէ չըներ» ըսէ, յաճախորդին ականջը չի լսեր, մինչ չըներ և ապրանքը առած կ՚երթայ, «ուրիշները ի՞նչպէս կ՚ըլլայ որ կուտան» ըսելով։ Գիւղացի յաճախորդները որ նախկին արհեստաւորները հարստացուցած են, ներկաները սնանկացնելու կ՚աշխատին։ Առաջները արհեստի գաղտնիքներուն անտեղեակ ըլլալով, միայն վստահելով մինչեւ անգամ ապրանքին գինէն կրկին անգամ աւելի շահ կուտային. սակայն այժմ արհեստաւորներէն լաւ սովրած են գինները։ Արհեստաւորները սովրեցուցած են։

Բազմաթիւ արհեստաւորներ հազիւ կ՚ապրին, և կան ալ որ օթլախճիութիւնը կ՚ուսումնասիրեն։

Խօսքս մատի վրայ համրուող վաճառականներու համար չէ։ Գ.

Ատաբազար

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Ց. Ց. Գ. Օրթա.—Ստացանք ձեր վերջամսեայ բաժնեգինը և թերթերը սկըսանք ղրկել։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ՉԱՐՇՈՒԻ ՔԷՊԻՐ

Դըյմէթը մուխամմինէսի 22000, պէտէլի միւզայէտէսի 8100, Զառըրճըլար վէ Պիթ Բազարը ճատտէսինտէ «Ձ» ինշաէթլի տիւքքեան։

Դըյմէթը մուխամմինէսի 15000. պէտէլը միւզայէտէսի 7950, Ֆէսճիլէր ճատտէսինտէ «Ձ» ինշաէթլի տիւքքեան

Դըյմէթը մուխամմինէսի 6000, պէտէլը միւզայէտէսի 2600, Ֆէսճիլէր ճատտէսինտէ «Վ» ինշաէթլի տիւքքեան։

Չարշուի քէպիրին մէվագըի միւխթէլիֆէսինտէ վագը օլուպ գօմիսիօնը մախսուսընճա պիլմիւզայէտէ ֆիրուխթը թէգարրուր իտէն տիւքքեանլարտան ալթմըշ պիր կիւն միւզայէտէ միւտտէթինին խիթամընտա մէպնի սօն բէյտէ գալմըշ օլան պալատէ մուհարրէր իւչ ատէթ տիւքքեանըն պէտէլը միւզայէտէսինէ ֆի 25 Թէշրինի էվվէլ սէնէ 316 Թարիխինտէն ֆի 15 Թէշրինի սանի սէնէ 316 Թարիխի օլան չարշանպա կիւնինէ գատար իւչ հաֆթա զարֆընտա ճիւզամ պէշ զամմըն գապուլիւլէ օ միւտտէթին տախի խիթամընտա իհալէսի իճրա օլընմագ վէ անտէն սօնրա Թէֆվիզը խուսուսընըն իբտաէի ալիէ Թալիքինէ գատարտա ճիւզամ օն զամմ գապուլ խոխմէք իզըրէ զուհուր իտէճէք Թալիպլէրին Չարշուի մէզքիւրտէ Սօրղուճճը խանընտաքի էմլաք միւնասիպէրինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի վէ բէյ ազչէլէրինի Թիճարէթ վէ Նաֆաա նէզարէթի ճէլիլէսի տահրէսինտէքի Չարշուի քէպիր Թամիրաթ գօմիսիօնը սանտըղըն թէսլիմ էյլէմէլէրի իլան օլընուր։

Ֆի 24 Թէշրինի էվվէլ 316 6—5

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՑԻ ԿԱՐԴԸ, ՑԱԿՈՐԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը ասկէ առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

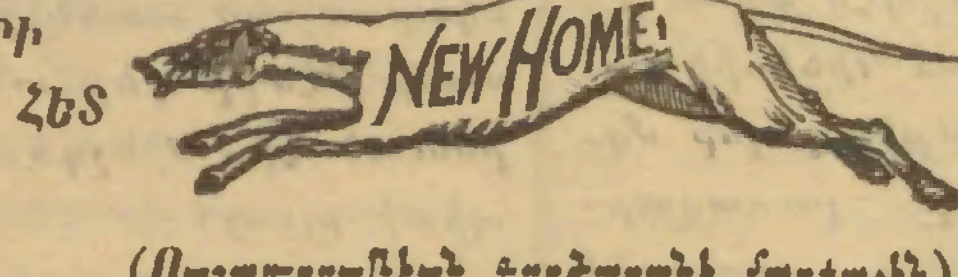
Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն առենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահած գումարը ամբողջապէս կ՚առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահու աղբիւր մըն է։ 24—20

ՆԻՈՒ—ՀՈՄ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱՏԱՆՈՑ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ

ՈՐ ԲՈԼՈՐ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ ԿԸ ՄՐՑԻ

ՊԱՐԶՈՒԹԵԱՄԲ
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԵԱՄԲ
ԱՐԱԳՈՒԹԵԱՄԲ
ԹԵԹԵՒՈՒԹԵԱՄԲ
ԱԺԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

(Ուշադրութեան [illegible])

Շիքակոյի, Բարիզի, Անվէրսի և բոլոր մեծ ցուցահանդէսներու կողմէ ըստացած ոսկեայ մետալները այս մեքենային գերազանցութիւնը կ՚ապացուցանեն

ՆԻՈՒ-ՀՈՄ կը կատարէ ամէն աշխատութիւն։

Կը կարէ է՛ն հաստ և է՛ն բարակ կերպասները ի՛նչ որ ուրիշ ո՛չ մէկ մեքենայ կրնայ ընել։

Անհրաժեշտ ամէն կօշկակարի, դերձակի և ընտանիքի։

Թուրքիոյ համար միակ Ներկայացուցիչ՝ Որդիք ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ.— Պոլիս, Պաղճէգաբու, Համիտիյէ Ճատտէսի Թիւ 7։

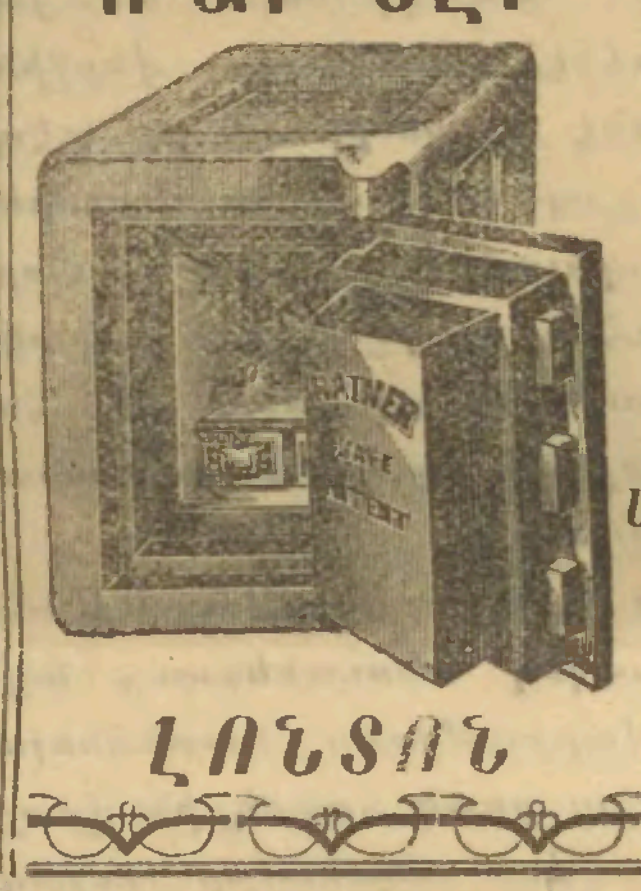
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ.— Իզմիր, Համիտիյէ Ճատտէսի Թիւ 39։

Գնողներու համար վճարման դիւրութիւններ կան

Մեքենային գործածութեան եղանակին ուսուցումն և նորոգութիւնը ձրիապէս պիտի կատարուին վաճառատանս կողմէ։

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐ

ՌԱԹՆԸՐ

ՌԱԹՆԸՐ ՍԷՅՖ ԼԻՄԻԹԸՏ, ԸՆԿ.Ե՛Ն

ԼՈՆՏՈՆ

ԲԱԹԷՆԴ «ՔՕՄԲՕ»

Հայթայթիչ Անգլիոյ եւ աշխարհիս մեծ պանքաներու Մեծ մթերանոց ամէն տեսակ և ամէն մեծութեամբ դրամարկղներու

ԳԱՐԱՔԷՕՅ ԵԷՆԻ ԽԱՆ ԹԻՒ 2, ՂԱԼԱԹԻԱ, Կ.ՊՈԼԻՍ

ԼՈՆՏՈՆ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ Ս. ՔԻՐՇԸՆ 5

"ԱԼԼԻԱՆՑԱ"

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

(ՃԵՆՈՎԱ)

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 87,455,645 Ֆգ.

Ընկերութիւնը կը կնքէ կեանքի ապահովագրութիւններ խառն, և որոշ պայմանաժամերով, օժիտի, ցկեանս կամ ժամանակաւոր եկամուտներու, հետեւեալ առաւելութիւնները ընծայելով

Մէկ տարուան ապահովագրութենէ ետքը, երբեք ապահովագիրները (բօլիս) չեն ջնջուիր, մենամարտն և անձնասպանութիւնը կ՚երաշխաւորուի, բընաւ ո և է արհեստի կամ ուղեւորութեան համար յաւելուածական ապահովագին (բօլիս) չի պահանջուիր, ապահովագիներու վճարումը դադրելու ըստ նշանակեալ արժէքին, ապահովագրի ծախք չ՚առնուիր, և ընկերութեան շահերուն կը մասնակցի։

Արկածներու դէմ ապահովագրութիւն մահուան կամ աշխատելու անկարողութեան դէմ։ Ժամանակաւոր անկարողութեան համար օրական վճարում կ՚ըլլայ։

Երաշխաւորութիւններ՝ հեծանիւի, ձիու, կառքի, Թրամուէյի, երկաթուղիի, շոգենաւի, առագաստանաւի, միտինգներու խայթուածքի և ապահովագրուողին արհեստին մէջ կամ անկէ դուրս ուրիշ ո և է արկածի դէմ։

Ընկերութիւնը կ՚ապահովագրէ, օրինաւոր անձնապաշտպանութիւնը, ինչպէս նաեւ մարդ մը կամ ինչք մը ազատելու առթիւ պատահած արկածը։

Ընկերութեան պօնքան է՝ ԲՐԻՍՏԻ ԼԻՈՆԷ

Ընդհ. Գործակատար
Գ. ՖԵՐԱՏԵԱՆ

Պոլիս, Հաճօբուլօ խան Թիւ 53-54-55-56։

ԽԱՆՈՒԹՊԱՆՆԵ՛Ր ԵՒ ՃԱՄԲՈՐԴՆԵ՛Ր

ԴԻՄԵՑԷՔ

Լաստիքներու մեծ մթերանոցը ,Եսկի-Զապթիյէ փողոց, Գոճամահ օղլու խանի առջեւ, թիւ 3

ՍԵՊՈՒՀ ՏԻՄԻՐՃԵԱՆԻ

Առողջութեան պահպանութիւնը ամենակարեւոր պէտք մըն է մարդուս համար, և ինչպէս յայտնի է հիւանդութիւններու մեծ մասը, ցուրտին՝ ոտքերու՛ անպատսպար մնալէն յառաջ կուգայ՛, Հետեւաբար ամէն ոք ցրտառութենէ զգուշանալու համար, պէտք է լաւ ուշադրութիւն ընէ իր կօշիկներուն նկատմամբ։

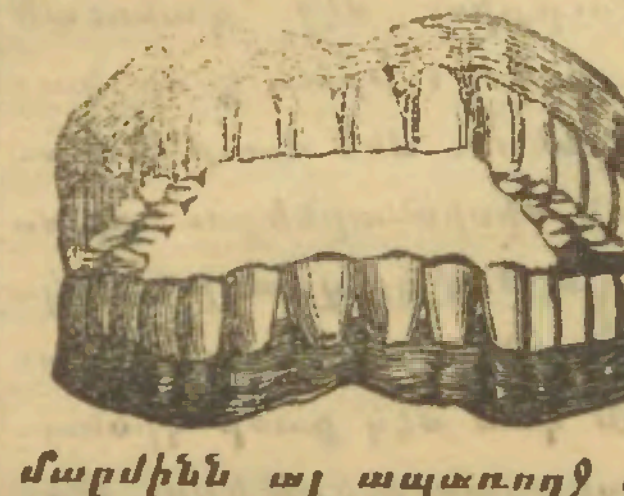
Կարգ մը լասթիկ-կօշիկներ պատրաստող գործարաններ, Պոլսոյ մէջ իրենց շահած համբաւը չարաչար գործածելով կը վնասեն ժողովրդեան։ Առեւտրական ասպարէզին մէջ, անձնական շահը միշտ հանրութեան օգտին մէջ փնտռած ըլլալով, քանիցս գանգատեցայ և բողոքեցի նոյն գործարաններուն, բայց ասոնք ապարդիւն մնալով հարկադրուեցայ բերել տալու, Ամերիկայի Ֆիլատելֆիա քաղաքի ամենէն ականաւոր գործարաններէն մէկէն, ինչպէս նաեւ իր ապրանքներուն տոկունութեամբը ծանօթ Ռուսիոյ Րիկա քաղաքին մէջ գտնուող գործարանէ մը, և Անգլիոյ ամէնէն անուանի գործարաններու մէջ միմիայն կաուչուքէ շինուած լասթիկ-կօշիկներ։ Բաց ի ասոնց մէ մէկ քանի օրուան մէջ իրենց գոյնը չկորսնցնելու համար մութ դեղին գոյնով և վերջին նորաձեւութեան համեմատ լասթիկ-կօշիկներ բերած եմ։

Կ՚ապահովցնեմ յարգոյ յաճախորդներս՝ որ մեծապէս գոհ պիտի մնան այս ապրանքներէն, հակառակ պարագային, օրինակի համար, երբ կարգ մը կեղծ ապրանքներու նման մէկ քանի օրուան մէջ կրունկները բրդին և կամ տակերը բացուին, առանց տեղ նոր զոյգ մը կօշիկ տալով փոխանակել կը ստանձնեմ։ 50—22

ԼԵՒՈՆ ՍԱՐԱՃԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Կայս. Բժշկ. վարժարանէն վկայեալ

Յայտնի է թէ ատամնազուրկ և կամ աւրուած ակռաներ ունեցողներն, ըստամոքսն ալ, մարմինն ալ ապառողջ վիճակի մը մէջ գտնուելով դատապարտուած են տառապալից կեանք մը անցնել։ Այս տեսակ անհանգստութեանց դարմանը ըստամոքսի դեղեր գործածել չէ. այլ հարկ անհրաժեշտ է կարող ատամնաբոյժի մը դիմելով ակռաները կանոնաւոր վիճակի մը վերածել տալ։

Քանի մը տարիէ ի վեր թէ Թուրքիոյ և թէ օտար երկիրներու մէջ ի գործ դրած ճարտարութեամբը շքադրամներու արժանացող և ընդհանուրին ջերմագին գնահատութիւնը վայելող Լեւոն էֆ. Սարաճեան այս անգամ Սիրքէճի Համիտիյէ դամբարանին դէմ աշխատանոց մը հաստատած ըլլալով, իրեն դիմողները կատարելապէս կը գոհացնէ առանց ցաւի ատամնահանութեամբ. ոսկիով, արծաթով և փլաթինով ակռաներ կը լեցնէ և պատրաստած կեղծ ակռաները կարելի չէ բնականէն զանազանել թէ՛ տեսքով և թէ գործածութեամբ։

Այս ամէն առաւելութիւններու վրայ գիներն ալ այն աստիճան դիւրամատչելի են, որ անկարելի կ՚ըլլան ո և է մրցում։

Ուստի կը յանձնարարենք մեր ազնիւ ընթերցողաց՝ որ եթէ պէտք ունին իրենց ակռաներու դարմանմանը անյապաղ թող դիմեն Սիրքէճի Համիտիյէ դամբարանին դէմ թիւ 6 Ատամնաբոյժ Լեւոն էֆ. Սարաճեանի։ 25—15

ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք, ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք

ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ

Մեծ Հայ վաճառատուն պատրաստ եւ չափու վրայ հանդերձներու.—Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Հաճօբուլօ խան, նորաշէն վերնայարկի անկիւնը։

Թիւ 33

Այս վաճառատան տէրն և հիմնադիրն, Արտակ Մօսիկեան, շատ տարիներ այս արհեստով զբաղած, ուրիշներու հետ ընկերութեամբ հագուստի քանի մը վաճառանոցներ կազմակերպած, իր փորձառութեան և ուղղամտութեան շնորհիւ, յաճախորդաց վստահութիւնն ու համակրութիւնն գրաւած ըլլալով, այս ձեռնարկով ալ յաջողութեան ամէն պայմաններով կը ներկայանայ։

Առաջին կարգի վարպետ ձեւող մը միշտ ներկայ է վաճառանոցին մէջ.— Ի վաճառ հանուած բոլոր հագուստներն, «Լօնտոնաձեւ» նոր կարուած, վերջին նորաձեւութեան անթերի նմոյշներ են, խարդախ կերպասներ երբեք չեն գործածուիր. իսկ գիներու մասին մրցման գաղափար մը այն ատեն կարելի է ունենալ, երբ ապրանաց վրայ նշանակուած թիւերը տեսնէ մարդ։

Կը խնդրուի ուշադիր կարդալ հետեւեալ խօսակցութիւն.

—Մեր ամռան հագուստը Հաճի Շահին վաճառանոցէն առնենք։

—Բայց այդ վաճառանոցը խանին մէջտեղն, երկար սանդուղով կ՚ելլուի. ո՞վ պիտի հոգնի մինչեւ հոն։

—Կ՚ելլանք, հոգ չէ, վաճառանոցին տէրը իր արհեստին մէջ շատ կարող ու փորձառու մէկն է. մեր ճաշակին համեմատ և նորաձեւ հագուստներ ամէն տեղէ աւելի հոն պիտի գտնենք, եթէ ուզենք յատկապէս ձեւել կուտամք. գիներն այնքան աժան են որ կարծես թէ գործէ քաշուելու մօտով, ունեցած ապրանքները ձեռքէ հանելու կ՚աշխատի։ 140 ղշ.ի բալթօներ հոն տեղ 96 ղշ.ի կը ծախուին։

—Ի՞նչպէս կը շահի ուրեմն

—Կը շահի որովհետեւ— Ա. Ընկեր չունի որ շահածը բաժնէ։ Բ. Անձնական ծախքն այնքան չափաւոր է որ ապրանքին գինը բարձրացնելու չի հարկադրուիր։ Գ. Զինքը ճանչցող և իրեն համակրող շատ յաճախորդ ունի, ամէն մէկէն քիչ քիչ կը շահի բայց գումարն մեծ կ՚ըլլայ։ —Դ. Բախտաամամբ ուրիշներու, վաճառատան վարձքն և ծախքն խիստ աննշան են։ — Ե. Բիչով գոհ սրտով կ՚ըսէ «Ալլահ պէրէքէթ վէրսին»։

Վաճառատունը կիրակի օրերը բաց է — Վերջին գին — Մէկ թիւը 2 ղշ.— Նորոգութեան աշխատութիւնները ձրի։

Կը փափաքի՞ք հարսանեաց փայլը աւելցնող ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐ ՈՒՆԵՆԱԼ, ԵԹԷ ԱՅՈ՛ ՀԱՃԵՑԷՔ ԴԻՄԵԼ

ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՔՃԵԱՆԻ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ

ԳԱՄՕՆՏՕ ԽԱՆԻ ՏԱԿ Թ. 86

ուր մեծ խնամքով կը պատրաստուին ամէն տեսակ ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐ դիւրամատչելի գիներով։

Յիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ մկրտութեան հագուստներ, հարսանեկան քօղքեր, կօլանըներ, գըլխարկի ծաղիկ, փետուր, էկրէտ, տերեւ, պօմպօն, տանըէլ, բարտէլա, բասմանդրի, փիշիւ, բոպաէ եւլն. որոնք կը վաճառուին

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ 52—46

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (60)

ԼԻՈՆՔԷ

ՍԻՐՈՅ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

— o —

«Թէեւ տիկին Ճէնքինս անհաւատարիմ ամուսին մը չէր, սակայն Ճէնքինս իր այս հաւատարմութիւնը շատ առաջները տարած էր։

«Այս բանը պատճառ եղաւ քիչ մը որ տիկին Ճէնքինս իր վրայ կասկած հրաւիրէ։ Ասկէ զատ Գլոթիլտի առաքինութիւնը բաւականին չափ զօրաւոր չէր այս փորձութեան դիմադրելու համար։

«Ճէնքինսի և Գլոթիլտի ամուսնութենէն ի վեր երեք տարի անցած էր և տակաւին Ճէնքինս իր կնոջը մասին ո և է կասկած չունէր, և այս վստահութենէն օգտուելով անհաւատարմութիւնը անարգել կը շարունակուէր։

«Սակայն վերջապէս պիտի գար օր մը որ խնդիրը երեւան ելլելով Ճէնքինսի երջանկութիւնը հիմնովին պիտի տապալէր։

«Այս աճռելի օրը շատ չուշացաւ։

«Ընտանեկան գաղտնիքներու ամենէն առաջ տեղեակ եղող սպասուհիներուն բերանը անկարելի էր կարել, և կրնար ըլլալ որ այդ շըթունքները կարող ոսկիները երկար ատեն չկրնային լուռ պահել շատախօս սպասուհիները։

«Ճէնքինսի բնակարանին մէջ այս տեսակ բերաններ կային։

«Տիկին Գլոթիլտի սենեակապանուհիին երբեմն իր տիրուհիէն ստացած լիրայի պարգեւները բաւական էին անոր բերանը մշտնջենապէս գոց պահելու։

«Սպասուհի աղջիկն ալ երբեմն իրեն տրուած մանր մունր պարգեւներէն բան մը չհասկնալով երեսը կ՚ամրցըներ եւ Թոմասէն ալ երբեմն մէկ քանի ոսկի կը չորթէր։ Ճէնքինսի հարցումներուն քծիծաղով մը, «Պ. Թոմասի հետ տիկինը պտտել գնաց» պատասխանողը այս աղջիկն էր։

«Խոհարարուհին ալ չափէն աւելի պատուաւոր և խիստ աղջիկ մը ըլլալով՝ թէ տիկին Ճէնքինս, թէ Պ. Թոմաս և թէ միւս սպասուհիները շատ քրտինք կը թափէին խնդիրը անոր յայտնելու համար։

«Գալով տիկին Ճէնքինսը և Պ. Թոմասը պտոյտի տանող կառապանին, սա ալ խնդրի պէս սիրահարած էր խոհարարուհին։

«Օր մը Պ. Ճէնքինս հիւանդանոց գտնուած և տիկնոջ ու Պ. Թոմասի ալ ոտքով պտոյտի գացած ատեննին միւս սպասուհիներուն նման իր տիրուհիին գաղտնիքին տեղեակ եղող կառապանը կամացուկ մը խոհանոց իջաւ։

«Կերակուր եփելու վրայ եղող պատուաւոր խոհարարուհին կառապանը տեսնելով տակնուվրայ եղաւ, որովհետեւ ինքն ալ կը սիրէր զայն, սակայն ինքզինքը բնաւ չարելով ձեռքի դանակը անոր ցուցուց և ըսաւ.

—«Շուտ դուրս ելի՛ր, Չարլի, մարդ չիմանայ հոս գալդ, քու գիտցած աղջիկներէդ չեմ։

—«Երկու խօսք պիտի ըսեմ քեզ, ըսաւ կառապանը։

—«Ինծի հետ խօսելու տեղը հոս չէ դուրս ելիր կ՚ըսեմ քեզի, հոս ոչ քու և ոչ ալ իմ տունս է, իրաւունք չունինք հոս գաղտնաբար մէկ մէկու հետ խօսելու։

—«Սակայն մտիկ ըրէ զիս․․․։

—«Ո՛չ մտիկ ընելու ժամանակ չունիմ, գոչեց աղջիկը սպառնական կերպով ձեռքի դանակը շարժելով։

—«Է՛հ, քանի որ այդպէս է զա՛րկ, պատասխանեց դժբաղդ կառապանը, տխրութեամբ գլուխը ծռելով։

«Կառապանին այս շարժումը ու պատասխանը խոհարարուհիին բարկութիւնը իջեցուցին և անոր գթութիւնը հրաւիրեցին։

—«Է՛հ, շուտ ըրէ նայիմ, ի՞նչ կ՚ուզես։

—«Ինչո՞ւ այդքան կ՚աճապարես։

—«Հապա եթէ հոս գալդ միւս ըսպասաւորները իմանան և պարոնին ու տիկնոջը իմաց տա՛ն, թէ պատիւս կ՚արատաւորուի և թէ հոսկէ կը վռնտուիմ Չարլի։

—«Այդ կողմէն բնաւ վախ մի ունենար, իմ պատուաւոր սիրունիկս. եթէ կ՚ուզես մեր տիրուհին հոս բերելով անոր ներկայութեանը ոտքերուդ փաթթիմ․․․։

—«Լռէ՛, լռէ, մեր տիրուհին նախատե՛լ․․․։

—«Շատ միամիտ ես սիրելիս, այդ մասին շուտով քեզի պիտի գոհացնեմ։ Գալով միւս սպասուհիներուն, անոնք էին որ դուռը բանալով Թող տուին ինծի որ քեզի գամ։

—«Ա՜հ, ինչ դժբաղդութիւն, գոչեց դժբաղդ աղջիկը ձեռքը գլխուն զարնելով և ձեռքի դանակը մէկ կողմ նետելով, և ապա դէմքը ձեռքերուն մէջ ծածկելով աթոռի մը վրայ ինկաւ և սկսաւ լալ։

«Երբ հինգ վայրկեան ետքը աղջիկը ձեռքերը վար առաւ, տեսաւ որ կառապանը իր առջեւը ծունր դրած էր քարին վրայ։

—«Ի՞նչ կուզես հիմա, միտքդ ի՞նչ է հարցուց աղջիկը՝ արցունքոտ աչքերը կառապանին ուղղելով։

—«Կը խնդրեմ որ թոյլ տաս քեզ սիրելու։

—«Շատ աղէկ, ուզածդ չափ սիրէ զիս, բայց մէկ պայմանաւ։

—«Ի՞նչ է այդ պայմանը, անգութ աղջիկ։

—«Անգամ մըն ալ հոս չպիտի գաս։

—«Պատճառը կրնա՞մ հասկնալ։

—«Պատճառը արդէն ըսի, այս տունը մերը չէ, երկուքս ալ սպասաւորներ ենք։

—«Սիրելիս եթէ ապացուցանեմ քեզի թէ՝ մենք այս տան մէջ սպասաւոր ըլլալէ աւելի ուրիշ բան մըն ալ ենք։

(Շարունակելի)